

ים

גליונות החבל הימי לישראל

משטרת החופים והגבולות מלווה את שיוט החוף תשי"ד

אחת
להדש

חברת י"א-י"ב (ק"ט-ט-ק"י)

שנה תשיעית

אלול-תשרי, תשי"ד-תשט"ו

(ספטמבר-אוקטובר 1954)

חבל ימי לישראל, ת"א

ת. ד. 1917

טל. 62437

מ. פלאי - בן ששים

י שים שנה מלאו זה מקרוב לעסקן הנודע, מחלוצי המר"לות העברית בארץ, מראשי החבל הימי לישראל — מאיר פלאי.

מאיר פלאי (פיליפובצקי), נולד בציבובשצ'ינה, אוקראינה, בט"ו באב תרנ"ד (17.8.1894), לאביו חיים מראשוני תנועת שיבת ציון. למד בחדרים ובישיבות והשתלם בגימנסיה, והיה פעיל במפלגת „צערי-ציון“ בקיוב.

ב"1914 נשא לאשה את ברונה-ברכה קוצנוק (המיסדת והמנהלת של הוצאת ספרים „מסדה“ בתל-אביב), ובשנת 1921 עלה לארץ וניהל בין היתר, את בנין שכונת צ'לנוב בת"א. ייסד את בית מספר הספרים „אחיעזר“ ואחר כך את „מוריה“ בהשתתפות הוצאת „דביר“. ממיסדי חברת „הפליס“ לקרקעות וחברת „צור“ לרכישת קרקעות בשביל הקרן הקיימת לישראל. פעיל בעניני ציבור, חבר הוועד הארצי של קרן היסוד ואחד מתחומי פעולתו הברוכים, בו הוא משקע מכשרונו וממסירותו — החבל הימי לישראל, בו הוא משמש חבר הוועד הפועל של החי"ל, יו"ר הוועדה הכספית ויו"ר מועצת סניף תל-אביב.

ברכתם הנאמנה של החבל הימי לישראל ומערכת „יס“ שלוחה לבעל היובל.

יצחק רפאל מולכו בן 60

י ה מקרוב יצא לאור בירושלים קונטרס ועניינין בכותרתו: „אלה תולדות איש שלוניקי ואיש ירושלים“, הלא הוא קונטרס דברי הערכה וסיכום פעולות לעסקן המבורך יצחק רפאל מולכו.

מטובי בחירי יהדות יוון, ומן העושים לחקר תולדות תיה והנצחת זכרה. צאצא לשושלת מיוחסת בישראל, ירש מקודמיו ארחות ישר, אהבת ישראל ודבקות בתרבותו.

והנה פקד מר מולכו גם את „הימאים השאלוניקאים בישראל“, אשר זכות עמדה לו, לחבל הימאי לישראל, לסייע בהוצאת הילקוט הנאה והחשוב הזה — גם לתולדות הימאות העברית וגם להיסטוריוגרפיה היהודית בכללה. שאלוניקי — עיר ואם בישראל מאז גירוש ספרד, שתמיד קשורה היתה בחופי הארץ ובציון; שאלוניקי שכל העבודות בנמלה הגדול קיומו בידי יהודים, שהיו לימים גם בין חלוצי כובשי הימאות בישראל. אך „שירת הים“ של מולכו הופכת קינים והגה, שעה שהוא מתאר את חורבנה של עיר-הולדתו אשר זכרה לא יסוף בתולדות עמנו.

החבל הימי לישראל ומערכת „יס“, מצטרפים בכל לב למברכיו של מר יצחק רפאל מולכו, במלאת לו ששים שנה.

בימאות הישראלית

אורי הלר

הפולמוס בשאלת המבדוק הצף

בארץ התנהלה זה מקרוב ויכוח על מקום עגינתו של המבדוק הצף, שנרכש בכספי השילומים והוא מועבר עתה לחיפה.

מומיני המבדוק הצף טוענים, שיש להפעילו מיד עם הגיעו לחיפה, כדי להפיק הימנו את מלוא התועלת. ועד אשר ייקבע לו מקום קבוע (בהתאם לתכניות שהוגשו בזמנו על ידי המומינים למשרד התחבורה), יש להביאו לגמל חיפה, משום שגמל עמוק מים הוא היחידי בארץ המתאים להפעלתו.

לעומת זאת סבור מנהל משרד התחבורה, כי עגינתו של המבדוק יצמצם את השטח ליד הרציפים המיועדים לעגינת אניות, המטענים לא יפורקו או לא יוטענו בזמן הדרוש, האניות יאלצו להמתין זמן ניכר לפריקת או לעגינת אניות, המטענים לא יפורקו או לא יוטענו בזמן לחברות האניות במטבע חוץ. גם ההוצאות הכרוכות בעגינתו של המבדוק הצף ליד רציפי הגמל יעלו על כן, על ההכנסות המשוערות מהפעלתו. משום כך סבור מנהל משרד התחבורה, שיש להפנות את המבדוק למקום אחר מחוץ לתחומי הגמל.

אם נבחון את השיקולים המנויים לעיל יתברר כי שיקולי משרד התחבורה לאיסור עגינתו של המבדוק הצף בגמל חיפה משוללים יסוד משקי אובייקטיבי. נהפוך הוא. עגינתו בגמל חיפה והפעלתו המיידית יביאו חסכונות גדולים למשק שלנו מבלי שיבולע כל עיקר לכשרו של הגמל בשירותו לאניות בפריקה ובהטענת מטענים.

כמות המטענים המאכסימלית שפורקו והוטענו בגמל חיפה השנה הגיעה כדי מיליון ומחצית המיליון טון. כמות זו פורקה והוטענה בגמל חיפה בזמן שאורך רציפיו הגיע ל-727 מטר, מזה 437 מטר הרציף הראשי ר-290 מטר רציף המטענים הישן. ב-1954 גדל שטח הרציפים ב-442 מטר (ב-60.8%) בדרך זה גדל כשרו של הגמל בפריקת מטענים והטענתם כדי 2½ מיליון טון לשנה.

אם נביא בחשבון, שכמות המטענים המאכסימלית שפורקו והוטענו בגמל חיפה הגיעה למיליון ומחצית

המיליון טון ושבעתיד הקרוב אין גם סיכויים שכמות המטענים תוגדל בשעורים גדולים וכן את העובדה, שבגמל חיפה עובדים עד כה רק בשתי משמרות וקימת אפשרות להנהיג משמרת שלישית בעבודה; ואם נוסיף על כך, שגם גמל הקישון טרם הופעל — הרי שמתור להסיק, כי גמל חיפה מנוצל רק ב-40% מיכלתו האפקטיבית.

עגינתו של המבדוק הצף ליד רציפי הגמל, תביא להעלאת כשרו של הגמל ב-13.6% נוספים, ובסך הכל ינוצל כשרו האפקטיבי ב-53.5% בלבד. החישוב הוא: $13.6\% = 158$ מטר אורך של המבדוק, 1169 מטר אורך של הרציפים. יצוין, כי המבדוק הצף לא יתפוס ליד הרציפים שטח שיעלה על 158 מטר, הואיל ועוגניו ישולשלו במים שמתחת לשטחו. לפיכך אין מקום לטענות שמלבד שטחו של המבדוק יש להביא בחשבון שטח נוסף לשרשראות העוגנים, בדומה לאניות. אפילו נוסיף שטח בשעור של 20% לתמרונים, גם אז לא יגיע גיצולו של הגמל מעל ל-60%.

שיקולים אלה מוכיחים, כי דוברי משרד התחבורה לא טרחו לבחון כהלכה את בעית העגינה של המבדוק, שכן אחרת לא היו טוענים, כי עגינתו של המבדוק בגמל עשויה להביא לסתימתו ולגרום נזקים למשק המדינה. האומנם געלם מעיניהם, שכשרו של גמל חיפה בהגשת שירותיו לאניות מנוצל פחות מ-50%, וכי עגינתו של המבדוק בגמל אין בה בשום פנים כדי לגרוע מעילותו אלא להיפך: הפעלתו התקינה והמהירה של המבדוק תביא חסכונות ניכרים למשק המדינה וגם חיווק למערכת ההתגוננות שלנו.

ועוד עובדות אחדות:

הצי המסחרי של ישראל מוציא שנה שנה כ-350.000 דולר לתיקונים קטנים באניות, ומלבד סכום זה עוד כ-400.000 דולר לביצוע עבודות שונות באניות שנוח לבצען בזמן שהאניה נמצאת על המבדוק. חלק ניכר מהרציפות אלה במטבע חוץ אפשר יהיה לחסוך, לאחר שהמבדוק דוק יובא לארץ. נוסף על כך תעסיק הפעלת המבדוק כ-100 פועלים קבועים בעבודות שונות ובצביעת האניות, וכ-300 פועלים ארעיים יועסקו בעבודות שונות בזמן שהותן של האניות על המבדוק.

אין גם לשכוח שהמבדוק הצף עם צוות האנשים שלו יוכל להגיש שירותיו לא רק לצי המסחרי שלנו, אלא גם לאניות זרות — ופירוש הדבר: מקור הכנסה למטבע חוץ למדינה.

ולבסוף: מצבנו הבטחוני מחייב אותנו להיות מוכנים להגיש את השרות הדרוש לצי המלחמתי והמסחרי שלנו (סוף בעמוד 16)

חנוך הנוער והכשרתו לים

המשבר באגודות הימיות

כיום — לאחר שש שנות עצמאות — נשארו האגודות הימיות במקומן. הרוח שנשבה במפרשיהן בעבר חלפה ללא שוב, הספינה נשארה ללא רוח. משבר רציני עובר על האגודות הימיות מאז עצמאותנו. אין לתרץ ולהסביר משבר זה בחוסר תקציבים מתאימים לפעולה. דומה, שפעי" לי האגודות הימיות מחפשים את הגורמים החיצוניים למשבר זה, בו בומן שהגורם למשבר זה הוא פנימי. יש המנסים לראות במשבר זה תופעה חולפת וזמנית. אך בדרך זו חוטאים הם לעצמם ולפעולה הימית בכלל.

משבר זה סיבותיו רבות ורק אחדות מהן אציין: מטרתן של האגודות הימיות בעבר היתה כללית ביותר. הן קיבלו על עצמן תפקידים אשר הזמן העלה אותם ואשר הן היו מוכשרות לקיימם. הדרך והסיכויים שהיו באותם הימים לנוער להגיע לאניה ולהתקבל בה כעובד — היתה דרך האגודה הימית, דרך המחותר ועליה ב, שיתופן של האגודות הימיות וסירותיהן בהורדת עולים, שליחת בוגריהן לליווי אניות מעפילים המבצעים המשותפים עם הפל"ים, — כל אלה יצקו תוכן למסגרת האגודה הימית והיו גורם מושך וקוסם לנוער. הקמת ישובידייגים על ידי בוגרי האגודות, גתנה דחיפה לתנועת הנוער לצרף את חבריהן לשורות הימיה. נוסף לכל הגורמים האלה היה חבר מדריכים בוגרים, נושא על שכמו עול הפעולה באגודות.

האגודה נתרוקנה מתכנה

כל הסממנים המושכים והקוסמים שצויינו לעיל שוב אינם קיימים עוד. העליה לאניות צי הסוחר נעשית על ידי האגודה המקצועית ולשכת העבודה — וזכות קדימה שמורה למשתחררים מהצבא (חיל הים). אין הימיה מכשירה עובדים מקצועיים לדיג או ספנות, והאגודה התרוקנה למעשה מתוכנה. תכני תהאמונים נשארה ללא שינויים, ושוב אינה הולמת שום תכלית פרט לשיט מפרשים (ואף לא שיט ספורטיבי), הסירות הן כבודות ואינן מתאימות לנוער הצעיר המתאמן בהן. גיל החניכים ירד, אין חבר בוגרים שיקבל על עצמו את ההדרכה והפיקוד (מטעמי חוק שרות הבטחון). הגוף האחד והיחיד המסוגל כיום להמשיך ולפעול במסגרת הימיה, היא תנועת הנוער אשר לפניה מטרה ברורה ומוגדרת. מעטים הם הגרעינים התנועתיים, ובעיותיהם הפנימיות אינן מגיחות להם את האפשרות להתפנות לבעיות שונות של

פני שניגש לדון בנושא עצמו, מן הראוי לעמוד בקיצור על המסגרות אשר פעלו להכשרת נוער לים עד קום המדינה, ועל הצורות החדשות אשר צמחו וגדלו עם המדינה וצרכיה.

המצב בעבר

האגודות הימיות: „הפעל“, „זבולון“, „צופיים“ ו„אליצור“ (זו האחרונה הצעירה ביותר) הן החלוצות בשדה החנוך וההכשרה לים בקרב הנוער בארץ, הן הן אשר שקדו על הכשרת בוגריהן לימאות העברית ורשמו דף מזהיר בתולדותיה ובהתפתחותה. בוגרים אלה כבשו מקומות עבודה באניות זרות (לפני היות אניות ישראליות) ולמדו את מלאכת המלח והקצין הימי בצי הסוחר, הם נמנים גם עם תלוצי ההתיישבות הימית לאורך חופי ארצנו, עם בוני ועובדי נמל תל-אביב מראשיתו, עם כובשי הספנות העברית בנמל חיפה, עם פעילי עליה ב' ומלווי האניות, שפרצו את ההסגר הימי הבריטי, עם מתגייסי הפלמ"ח הימי ומדריכיו, עם המתנדבים לשורות הצי הבריטי במלחמת העולם השנייה, מניחי היסוד ובוני חיל הים הישראלי. בפה מלא וללא שמץ של הגזמה, ניתן לומר, כי בוגרי האגודות הימיות תרמו את חלקם בכל שטחי הימאות שלנו, והכשרתם המוקדמת היא שהביאה את הנוער להגשמה ימית לכל ענפיה ושלוחותיה

הפעולה המקצועית בשדה ההדרכה באגודות הימיות בוצעה על ידי בוגריהן, והם אשר היוו את היסוד לאגודה כולה ואף היוו את ההנהלה. מקרבם נבחרו הועדות השונות והם שקבעו את סדרי העבודה ותכניות האמונים. חניך בגיל 14—15 (למטה מגיל זה לא היה חניך יכול להתקבל לאגודה ימית) נתקבל לדרגה ג', אשר בה התחיל באימוני הראשונים ואחרי משברים וחבלי הסתגלות לים נקלט או נפלט מהאגודה. בשנה השניה כבר יצא החניך לים הפתוח. לאחר שהים התחבב עליו ולמד להתגבר על תהפוכותיו תוך כדי הפלגות בסירות, נתחשלו רצונו ואפיו של הנער ובהשתלמות עיונית נוספת וקורסים סיים החניך את דרגה ב'. בהיות הנער בשנתו השלישית במסגרת הפלוגה הימית כעוזר למדריך, הוא פתח בלימודים מתקדמים ובהפלגות ממושכות לאורך חופי הארץ. בסיום שלוש שנות אמונים צמח המדריך המושלם בעל הידיעות והנסיון, שבידו לקבל סירה עם חניכים צעירים. מאליו ברור, כי לא כל הנערים שהתחילו באמונים התמידו בהם, רבים כשלו בדרך ונשרו. כזו היתה דמות ההכשרה בעבר!

הפלוגה הימית. נשאלת השאלה: מה עתיד צפוי להן לאגודות הימיות אשר עברן כה מזהיר ובוגריהן נמנים עם קברניטי הימאות הישראלית?

זכותו של החבל הימי לישראל

רבים הם התפקידים הימיים המחכים לנוער הישראלי וליזמותו, ואף המדינה וגורמים ציבוריים שונים עושים רבות, כדי לעודד את הנוער ולהכשירו למילוי התפקידים בכל ענפי הימאות. החבל הימי לישראל פרש את רשתו על בתי הספר היסודיים (כתות ז"ח) ומקנה לנוער את הערכים הראשוניים בימאות. בית הספר הימי מיסודו של החבל הימי לישראל הופך מסגרת ממלכתית-ציבורית להכשרת קצינים לחיל הים הישראלי ולצי הסוחר. משרד החקלאות פתח ב"מחמורת" בית ספר לדיג. כמו בכל השטחים הבטחוניים האחרים כן גם בשטח הימי, הוקמה מסגרת להכנה טרום-צבאית ימית גדנ"עיים, אשר דרכה ותוכנה שונה מדרכן של האגודות. יש מבין בוגרי וחניכי האגודות הימיות הרואים במסגרת זו, שלא בצדק, מסגרת מתחרה להן. גדנ"עיים קולט בשורותיו בעיקר נוער עובד ועולה שאינו מאורגן בכל מסגרת אחרת. נוסף על הפעולה המקצועית אשר בה מתאמנים חניכי גדנ"עיים באניות ובבסיס חיל הים, מתחנכים הנערים גם לאזרחות טובה, לאהבת המולדת, לנאמנות למדינה ולהגנה עליה.

מכאן, שכל אחד מענפי הימאות מכין לעצמו את המילואים הדרושים לו ומכשירם בהתאם לכך. מכאן מס' תבר, שאין לאגודות הימיות תפקיד מיוחד בהכנת מילואים של נוער לענפים אלה. הדרך היחידה והמתאימה היא לדעת, שהאגודות יקבלו על עצמן את אותו הענף אשר טרם התפתח במדינתנו ואשר אין לו נושא אחר מלבד האגודות — והוא הספורט הימי. על האגודות לשנות את תכניות האמונים, עליהן להחליף את צידן, עליהן לרכז בענפי הספורט הימי גם חברים בוגרים (אחרי שרות הצבא). את הספורט הימי עצמו יש לפתח ולעשותו מענין ומישר. בדרך זו קיימת תקווה, שהאגודות יתפתחו, יתרחבו וימלאו את יעודן.

המוסד המרכזי להדרכה ימית

בשנת 1949 נתן החבל הימי את דעתו לבעיה זו, ונעשה הנסיון הרציני בהקמת המוסד המרכזי להדרכה ימית מטעם החבל הימי לישראל וסביבו התלכדו האגודות הימיות. המוסד עשה נסיונות רבים להגדלת הפעולה והרחבתה באגודות וללא הצלחה רבה, על אף התמיכה הכספית הגדולה ומפעלי ההשתלמות השונים. גם מוסד זה לא יכול להתזר אחרת את גלגלי ההיסטוריה. הצי הישראלי התפתח, ענפי הימאות התרחבו במידה רבה והולכת, רבות ספינות הדיג המחכות לנוער, רבים התפ-

קידים הבטחוניים אשר הנוער צריך להכונן להם, רבות האניות השטות בכל הימים תחת דגל מדינת ישראל. נמלי הארץ נמצאים במלוא התפתחותם, חופי הארץ מחכים למתישבים צעירים ויוזמים. כל אלה מחייבים הכנה והכשרה מקצועית נרחבת ויסודית, ואין להסתפק עוד בהכנה המקצועית בסירות מפרשים בלבד. אין זה בכוחן של האגודות הימיות לעמוד בכל אלה. חייב המוסד להדרכה ימית, בראש וראשונה, וחייבים פעילי האגודות ושוחרי הימאות הותיקים והמנוסים, לתת דעתם על המצב בו אנו נתונים במציאותנו החדשה במדינה; חייבים כל אלה בשיתוף עם מוסדות המדינה, להטות שכס כדי להוריד את ספינת האגודות הימיות מהשרטון עליו היא עלתה ולכוונה באפיק הרצוי והמועיל ביותר בשעה זו, אשר יהיה בכוחן של האגודות לעמוד בה. בלי ספק קשה הפרידה מן הדרך הישנה והמפוארת, אולם באומץ לב ובהחלטה נחושה ייעשה הדבר, למען יעול העבודה וחסכון באמצעים ובאמצעים, ויפה שעה אחת קודם, לפי שמחייבת מציאותנו הגיאוגרפית, המדינית והבטחונית.

טחובתו של החבל הימי לישראל ומוסדות המדינה העוסקים בענפי הימאות השונים לעמוד על בעיה זו, ולהקים את המוסד העליון לחינוך והכשרת הנוער לים אשר יכוון וינחה את הפעולה הימית בקרב הנוער בארץ, ויהפוך מוסד ממלכתי זה למנוף רציני להקמת תנועה גדולה של נוער להכשרה וחונך לים. ההכנה לים חייבת להעשות מגיל צעיר. בלי תנועה זו, המאורגנת במסגרת ממלכתית לא יגאל הים יחופיו, כי חסרים אנו את המסורת הימית של דורות המצוייה בקרב עמים השיכני לחיפי ימים. ואין לנו להעתיק דיגמאות מעמים זרים. עלינו ללמוד מהם ולהתאים את נסיונם לצרכינו ואפשרויותינו במדינת ישראל.

דבורה לוינסון / מחו"ים

הביטו, הביטו, פוזו אור וגו,
גל משתבץ ופולט פניני פזו.
הים — קשקשים של הדג לו לבו, —
אשף ורשף בהם הוא גנו.
הרים השתקרו. מניעים בלאש שב.
מרקדים במחול. אדוות-קצף על גב.
נשטפה אפרורית. גז כבד ללב.
נדלק בעיניך ניצוץ של כוכב.
הקשיבו, הקשיבו, הנצח סוער.
את סוד האלקנות לקם הוא דובר.
נקמת זהב-ארקמן תוך רגן גובר.
קופצת השמש לגל העובר.

נבנה שורת נמלים קטנים

על ערך הזולת ההובלה להתפתחותנו הכלכלית דובר לא אחת. בשלב ביצוע נמצאת תכנית מסילת הברזל ותכניות של נמל (או נמלים) מרחפות עדיין באויר ולא נמצא להן עדיין פתרון סופי. אבל טרם הושם אל לב, כי לפתרון מלא לבעיית התובלה דרוש גם צי של אניות חופים מותאם לצר-כים המיוחדים שלנו. מובן, כי צי-חופים מחייב גם הקמת שורה של נמלים קטנים במים רדודים לאורך החוף לספינות חופים ודוברות בלבד.

כל מי שהיה לו מגע כלשהו עם הובלה ימית, או ביתר דיוק: הובלה בכלי שיט (וגם על נהרות ותעלות) יודע את האפשרויות הגלומות באמצעי הובלה אלה ומידת ההזולה שבהם לעומת ההובלה במכונות ואפילו ברכבת. ואצלנו הסיכויים לפיתוח אוצרות הנגב וים המלח תלויים אך ורק בפתרון בעיית מחיר ההובלה למרכזי העיבוד ונמלי היצוא. ואם שאלות בניית מסילת הברזל מצאה את פתרונה, יש לגשת — ומיד לחלק השני של אותה בעיה: בניית נמלים במים רדודים וצי חופים כאחד. והדבר ניתן לביצוע בלי כל קושי ובהשקעות לא מופרזות בערך. כי כשם שקיימות דוגמאות של בניית רציפים ושוברי גלים (ואפילו לא רק במים רדודים) מקייסונים סטנדרטיים הנבנים במקום הנח לכך מבחינת הספקת החומר העיקרי הדרוש (מקומי) על מגלשים בית חרושת מותאם ומצויד לכך — ולאחר שמורידים אותם למים, הם מושטים בעזרת אנית-גרר למקום הסופי והמיועד להם, מטביעים אותם ואחר כך מייצבים על ידי מילוי בחול וכדומה, כן קיימות דוגמאות של אניות חופים שאינן עולות בהרבה מבחינת המחיר, בערך מובן, על דוברות. אניה כזאת בנפח של 400—800 טון היא אמצעי זול ויעיל ביותר. היא מצוידת רק במיתקני הרמה (מנופים לטעינה ופריקה) המונעים בגנרטור (משמש גם לצרכי מאור, הספקת מים ושאבת מים במקרה של תקלה). הצוות שלה מוגבל בשנים—שלושה מלחים בלבד. על יסוד הנסיון שנר-כש בתקופה האחרונה בבניית אסקות-נחיתה וכדומה, אפשר לבנותה ולהתאימה שתוכל לגשת לכל מזח ובמים רדודים ביותר.

צי של עשר אניות כאלה עם אנית גרר אחת שתגרוור אותן לאורך החוף בין הנמלים הקטנים יכול להזויל את ההובלה בכלל, כי אפשר לנצל גם להעברת כל המטענים הבאים לחיפה (וגם המיוצרים כאן ובסביבה) והמיועדים למרכזי הארץ ולדרומה. ורציפים-מזחים כאלה (מקייסונים מוכנים סטנדרטיים למחצה) הבנויים בצורה שישמשו בעת ובעונה אחת גם שוברי-גלים בועיר אנפין, אפשר לנצלם בתנאי השיוט שליד החופים שלנו כמעט במשך כל השנה

(חוץ מימי סערות חזקות ביותר, שמספרם הכללי בחופי בחופי הארץ הוא מבוטל).

ידוע הוא, כי לחופי נהרות ותעלות שאפשר לנצל אותם להעברת מטענים כבדים-המוניים, נבנים תמיד מפעלים גדולים של תעשיית יסוד? בתנאים שלנו, מעגן ומוח-טעינה ופריקה ליד מרכז-הפלדה הקיים כבר ליד עכו (והעתיד להתרחב ולהתפתח) יכול לשנות מן הקצה את כל התחשי-בים, שכן תהיה אפשרות להעביר אליו את החומר הגלמי מן הנגב, מבטן האניות ממש אל חיפה במחיר זול ביותר, כן אפשר יהיה להביא את התוצרת (צנורות, ברזל-בנין ועוד) עד לנקודות המרוחקות ביותר בחוף הנגב, ומשם לנקודות הצריכה. הוא הדין בנמל-מזח כזה באזור התעשייה בנהריה. בסביבות נתניה—הרצליה יכול נמל מזח כזה לשמש גם את יצוא ההדרים של כל השרון, כי בזמן השיא אפשר להטעין את כל צי החופים בפרי הדר ותוך שעות ספורות להשיטו לצד כל אניה בנמל חיפה המוגן ולהתגבר על הקשיים בעונת השיא של הטעינה. והוא הדין בבניית מזח כזה ליד מקום הקמת תחנת החשמל בנגב. רק בעזרת צי חופים אפשר יהיה להבטיח הספקת חמרי בנין (וציוד) סדירה ובזול מנמל חיפה ומכל מקום אחר בארץ. בהוצאות בנין נמל-מזח כזה יש לשתף גם את חברת החשמל והדבר ישתלם לה. בעזרתו של צי חופים כזה אפשר יהיה לעמוד בהתחרות עם הספנות התורנית והיונית הזולות בהובלת היבוא והיצוא שלנו באגן ים התיכון (קפריסין, יוון ותורפיה, יוגוסלאביה, איטליה) כשיוכשרו התנאים הפוליטיים לכך ישמש הוא הקשר האמיץ ביותר והזול ביותר גם עם אילת.

משרד התחבורה בתיאום עם כל הגורמים הנוגעים בדבר — צריך לקבוע מיד את הנקודות, בהן יש להקים את הנמלים-המזחים האלה וביחד עם משרד העבודה לעבד מיד התכניות המיוחדות לכל נקודה וכן להבטיח הקמת בית-חרושת מצויד בכל הדרוש — גם המגלשים — ובקרב מקום של החומר הגלמי והעיקרי הדרוש לכך. עם זה יש לגשת מיד לסלילת כבישי גישה לכל המקומות שייקבעו כנמלי החופים בעתיד, להכשיר את שטחי החוף לידם ולהקים את הבנינים המינימליים הדרושים (מחסן וסככות).

ולבסוף יש לציין, כי בניית נמלים כאלה לאורכו של החוף, תתן דחיפה גם ליצירת צי נוסעים מותאם, גם של סירות מנוע וגם של ספינות טיול. וכי אין זה פאראדוקס שרוב הישוב, ישוב השוכן לאורך חוף ארוך כל כך, לא יטעם מעולם טעם של טיול ימי? ואין כל ספק, כי רבבות ימצאו ענין ותועלת (ביחוד עם ילדים הזקוקים להבראה ושינוי אויר), בנסיעות-טיול לאורך החופים.

מחנה ההדרכה הארצי בטנטורה

של ארבעה ימים ושלושה לילות והם הגיעו עד ראש-הנקרה, ואילו הצעירים הגיעו לאשקלון), משק (תיקון וצביעת סירות), חישובי חוק החבלים והכבלים. במחנה הושמעו הרצאות עיוניות ומקצועיות שונות.

סדרי המגורים היו טובים. במקום סדרו מקלחות ובכל היה נקיין. טבחים מקצועיים הכינו את האוכל והחניכים קיבלו שם ארבע ארוחות ליום. אמנם העבודה היתה קשה, מדגיש מפקד המחנה, עבדו מזריחת החמה ועם שקיעתה, אך אותם החניכים ששוחחתי אתם היו שבעי רצון על אף העבודה הקשה. באופן מיוחד היתה הפעם ביקורת על הסירות. ואכן כולן היו מצוידות בחגורות הצלה, פנסים-לילה ושאר כלים. המפליגים עשו דרך של קרוב ל-180 מיל ו-15 מדורי כים מנוסים השתתפו בהדרכה. בין החניכים היו מאגודת „הפועל“, צופרים, זבולון, אליצור. זהו המחנה הראשון שבו השתתפו חניכי כל ארבע האגודות הימיות.

כ תשעים וארבעה חניכי אגודות ימיות, קיבלו זה מקרוב, לאחר סיום קורס ימי שנמשך 22 יום תעודות סמיכות כמדריכים באגודות הנוער הימיות, הרשאים לצאת לים בסירות-מפרש ולשמש בהן כ„אנשי משמרת“ — מסר לי מפקד המחנה דב ישראלי, בשעת סיורי במחנה לפני טקס חלוקת התעודות.

מר גוסטפלד מחלק את התעודות למסיימי המחנה.

עברתי מחדר לחדר (בבית-ערבי נטוש) כשאחרוני החניכים עסקו בתשובה על המבחנים, שנערכו עלידי בני-סמכא. המחנה שהוקם על שפת-הים בטנטורה בנוי 15 אוהל לים בצורת ח' ובאמצע אוהל המפקדה.

שלא כבמחנות הקודמים הורגשה הפעם יתר משמעת, ויתר אחריות, אמר איש ישראי. מתוך 110 חניכים, שבאו למחנה, הוחזרו ארבעה לאחר הבדיקה הרפואית. כמה מן החניכים נשלחו מן המחנה בגלל משמעת לקויה. אין הים משחק — אמר לי מפקד המחנה — ועל כן הקפדנו הפעם במיוחד. כמה חניכים חזרו לבתיהם לפי דרישת ההורים אך אלה שנשארו עמלו קשה ואף הגיעו לתוצאות גבוהות ומשביעות רצון. החניכים בני 14—17, עסקו במשך כ-55 שעות בשיעורים עיוניים: נוזנות, קריאת מפות, מטאורולוגיה, חוקי-דרך בינלאומיים, איתות, שחיה, מתודיקה של הדרכה, ימאות מעשית, שיוט-מפרשים (למבוגרים היה שיוט

מיפקד הסיום של המחנה הימי.

הוצאות המחנה המתכסות על ידי החבל הימי לישראל הגיעו למעלה מ-7500 ל"י. עם סיום המחנה „רשמית“ נערך מפקד הסיום. לאחר חלוקת התעודות למסיימי הקורס חולקו הפרסים לאגודות הימיות, שהשתתפו בשיוט החוף: פרס קיבוצי נודד (מגן מדינת ישראל) זכתה אגודת „זבולון“; פרס ראשון לסירה הראשונה (גם הוא פרס נודד) מגן —

ד. ש. ים מחייב משמעת

אך למותר להסביר, כי הנוער העוסק בפעולות ימיות מן ההכרח שיהיה ממושמע. ים — זוהי היאבקות עם איתני הטבע. אם היוצאים לים לא יהיו בני-משמעת, הרי שהקדריך לא יצליח להם — עולם כצוות מלוכד, והרי כבר נתנסינו באסונות בים, שקופחו בהם חיים צעירים.

נדהמתי עליכן, בראותי את הנוער הימי שלנו באחד מבינוסיו מחוסר משמעת ואינו שם לב לדברי מדריכיו, ואין זה מקרה בודד. ומכאן להבר המדריכים. חייב הקדריך להיות לא רק בעל ידיעות מקצועיות בהלכות ים, עליו להיות גם בעל מידות: בעל כשרונות; בעל יכולת לנהוג בתניכיו בחביבות אך גם בחומרה, בחברות אך גם ביראת-כבוד אליו, בהסברה אך גם בפקודה, בדרכי-נועם אך גם בהטלת-עונשין. עליו לרכוש את לב זחניך, שידע, כי מדריכו הוא בעל נסיון, הדואג לחניך אך גם יודע לדרוש ממנו. המצב מבחינה זאת טעון תיקון ושיפור.

(המשך מעמוד 3)

המבדוק הצף

בנמל הבית, הואיל ובשעת חירום לא נוכל להפנות את אניותינו לנמלים זרים. יצויין עוד, שלפי תכניתו של ד"ר ש. טרון, החליטה ועדת שרים (ושר התחבורה בכללם) על הזמנת מבדוק צף בכספי השילומים, כדי להגיע לאי תלות בשרותיהם של נמלים זרים.

מכל האמור יוצא, שאין לקבל את הנחותיו של משרד התחבורה וכי יש להביא מיד את המבדוק לנמל חיפה ולגשת מיד להתחלת העבודות הקשורות במיקומו הקבוע של המבדוק ובהקמת המספנה הגדולה.

מר ברוך בג מוסר את פרס שיוט הערים.

זכתה סירת „עין גדי“ של צופי-הים מחיפה; פרס החייל ניתן לסירה הקטנה „נרית“ של זבולון חדרה, שהגיעה ראשונה; בפרס ראשון לסירות שלא משל חברי אגודות ימיות זכתה הסירה „מפרשית“ של ביה"ס הימי בחיפה. כן חולקו דגלונים ותעודות למשתתפי השיוט.

תשצ"ו

שנה טובה
לכל מבוסחינו
ולכל בית ישראל

הסנה

חברת הביטוח הגדולה בישראל

מחסן למוסיקה באיאר

חיים, תקליטים. כלי-נגינה ותקונים

חיפה, רח' יחיאל 3, טל. 4810

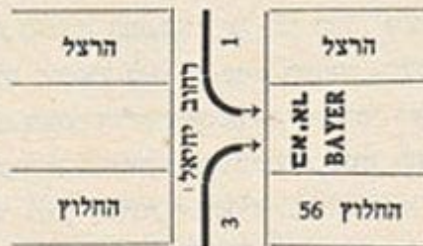
MUSICSTORE BAYER

Music and Records

Mus. Instruments & Repairs

3, Yehiel Street, HAIFA

Phone: 4810

בספרות ואמנות

ס. גיאורגייבסקה

מבצע ימי נועז

הים האזובי, שבדרום רוסיה, הוא ים של מים רדודים. קרקעו של ים זה כשל רוב הימים רדודי-המים רך ומכוסה טין וחומר. הדגים נוהרים לתוך ימים שכאלה שפעם שפעם.

על חוף הים מתגוררים דייגים. אנשים אלה בריאי-גוף הם ונועזים. יוצאים הם הימה בסירותיהם בכל מזג-אוויר, ואין יראת רוח גועשת או גלים סוערים נופלת עליהם כלל. אולם אפילו לגבי דייגים אמיצי-לב כדייגי הים האזובי עונות-הדיג המוקדמות של האביב ועונות הסתיו המאוחרות — עונות קשות הן. בעונת האביב המוקדמת או בעונה מאוחרת של סתיו — גועשות רוחות סערה — גחשוליים-אדירים. הגלדות-הקרח הראשונות מתחלפות לפתע בהפ-שרות מפתיעות. רוחות סועה של שלגים — בגשמים שוטפים.

והרי מעשה שאירע פעם במשק-הדייגים השיתופי „מע-בר“, לחוף הים האזובי.

אותו בוקר של חודש נובמבר, משיצאו הדייגים בסירות תיהם לים, עמד מזג אוויר נאה, צח ושקט. אך לעת הצהריים נשבה פתאום רוח צפונית, תקפה קרת-כפור ודוק של קרח נמתח לראשונה על פני הים ליד החופים.

נתכסו כפור עשבי הסתיו האשונים שבערבת. עלי-הירק האחרונים שבגינות נתכמשו והשחירו ברוח הצורבת כבאש מלחכת. גגות קני-הסוף של הבקתות הלבינו, כאילו מישוהו קירטם אותם בקרטון.

משעה לשעה גברה קרת-הכפור. ומגלד הקרח ליד החופים נתעבה ורחב עוד ועוד. והדייגים רתוקים היו בלב הים. כיצד יחזרו אל החוף?

יצאו משפחות הדייגים אל החוף — זקנים, נשים וטף. מתעטפים בלבושם מהרוח הקרה ומשוחחים חרש ביניהם: — מה, אין רואים אותם עוד? — לעת-עתה אין רואים!..

על גבי מזח-הקרשים היוצאים הימה עמד בפישוק רגליו הארוכות, הנעולות מגפים גסים, חבר המשק איבן מישור. כבוש בתוך עצמו הפך כולו קשב: האין קול המנוע נשמע? חצי שעה לפני כן הוא הזמין בטלפון מתחנת-המדגה ארבת-מנוע לעזרת הדייגים. הוא היטיב לדעת, שבים סוער כזה דרושה, לפחות, שעה ומחצית השעה עד שיגיע המנוע אל הדייגים — ואפעלפיכן הקשיב וציפה.

על גבי סלע שחור שחוק-גלים ישבו שלושה ישישים מחבורת הדייגים. הם ישבו שתוקים, לא החליפו ביניהם דב-רים ורק היו מציצים איש ברעהו ונדו בראשם. יותר מכולם היטיבו הם להבין לקשי מצבם של הדיי-

מאיר מוהר

ים ממש (מקדש לחבל ימי לישראל)

עברנו ים-דמע, הצינו ים-דם,

ים-צרה ועמל.

והנה משתרע לפנינו ים,

ים ממש, לא משל.

שוקט או סוער, קודר או נוהר —

נאקבו אם כך ואם כך.

אם רוח עז דוהר, על בטנו גוהר,

אם כלו ראי-תכלת ון.

שטפנו גלים, גלי עניות,

משברי צער.

והנה מפליגים אנו באניות,

שחקות לכל סעת.

שוקט או סוער, וכר... —

נשאנו עינינו למרום, למלאך,

יוסיע משמים.

והנה הנקה ביד-המלך,

כובש ים-המים.

שוקט או סוער וכר... —

ציונים חברת השיט הישראלית
מוכנים כרטיסים שהם שרותי הים

גים בשעה זו. בכל אחד מהם היתה הרגשה, כביכול, שהוא עצמו נתון עתה בתוך געש הים, לחסד של המפרשים גלודי הקרח.

לאטה מחליקה ארבה כזאת על פני המים הכבדים האפ"לים. בעומק הים הורם חוק ואין הקרה יכולה להקרישו, אך ממעל „עשנים" פני המים מהרוח ומקרת־הכפור. המים קופ"אים ונהפכים קרח על גבי משוטיהם של הדייגים, גם בירכתי הארבות והסירות קופאים הם. הרוח הזועמת תולשת את הקצף הגועש וזורקתו בפני האנשים במטר של גזיזיקרה זעירים דוקרנים.

עטו קרח גם הבגדים, גם מנעלי הגומי של האנשים. דוות הידים מקור ומכובד המשוטים. חותר הדייג בשארית כוחותיו, ודומה על עמדו יעמוד: הים הקופא אוחו בסירות ולא ירפה מהן...

נסתופף ליד הישישים ינוקא כבן תשע — נניה איבנוב. לבוש הוא במעיל חפות במוכין מעשה ידיה של אמו, ותבוש מצנפת שבדלי אוניה נתלים משני עבריה. קומט הוא חטמו מהקור, משפשו מדי פעם בידו הקופאת וממלמל בלי הרף:

— הנה, דומני, נוסעים!..

— היכן?

— הנה שם!..

— שתוק, ואל תבלבל סתם את הרוחות! מוטב שתלך

הביתה ותתחמם על יד התנור. סתם מתשוטט!..

ניסוט נניה ונתרחק מהישישים ונחבא מאחורי גבו הרחב של מישוה. זהו!.. ללכת הביתה?.. כולם מקבילים כאן פני אחיהם בני ביתם, וגם הוא כך! עד שביריק לא יחזור — לא אמו ולא הוא לא יזווו מכאן, מן החוף. הנה עומדת היא שם, אמו, עם נשות־הדייגים האחרות ליד המזד הים, מסתפלות במרחקי הים... אין אמו מציצה לצד זה. והרי זה טוב, שאין היא מציצה לכאן. לו הציצה והבחינה בו — מי יודע? שמא אף היא היתה מגרשתו מכאן הביתה, אל התנור...

חריקת החול הקפוא נשמעה פתאום מתחת לסולייסי המגררת. אל החוף בא הסווס פטרוביץ' מהמשק הוא עם הסוסגנת החומה שלו — טולקה — לקבל את מכשירי הדיג והחבלים מהדייגים.

פטרוביץ' — זקן טוב הוא. אף פעם לא יגרש את הפ"עוטות מהאורווה. גותן הוא להם לרכב על גבי הסוסים כשמוליכים להשקותם בנהר ואף מלמדם לרתום את הסוסים בעגלות.

— פטרוביץ'! — קורא נניה נרץ אל המגררת. נעצרה הסוסה ליד החוף. רועדת היא בקור, מסתכלת לפניה וזוקפת אוניה המחודדות. הרוח מנשבת לתוך אוניה ומחדירה לתוכן את הרעש העמום הבלתי־פוסק של הים... סוסה זו — טולקה — מקומית, ילידת החוף. לפני

שבע—שמונה שנים, והיא עוד סייחה, יצאה פעם במרוצה באחד מימי הקיץ הכחולים ונישאה בדהרה ישר לחוף הנה עצמו... ולפתע הרכינה ראשה, מתחה את פומתה החומה והאוינה. מאחרי קני־הסוף משהו רעש, המה, רישרש וגנח והרוח הבאה מהעבר ההוא רטובה היתה ומלוחה.

מאז גדלה טולקה ונרתמה לעבודה. היא הפכה סוסת־עבודה מגודלת ורבות עמלה בחייה, אך מימיה לא ראתה מקום זולת הים וחופיו והמשק „מעבר". ושעל כן סבורה היתה ודאי, שכל הארץ אינה אלא חוף וים גועש ואויר רטוב שריח מלחים עומד בו.

עתה עומדת היא בקרת־הכפור רתומה למגררת. מתוך נחיריה מיתמר ועולה אד לבן ועיניה הגדולות והטובות מס"תכלות בשדה־המים האפור והרחב לאין קץ, לאין גבול. נניה נאחו ביצול ונסמך בכתפו אל צלעה החום של טולקה, ששיער של חורף כבר עלה עליה. בשניים ייחם יותר...

עמדו השנים שעה ארוכה ברוח והביטו בים. שממה רבה היתה שם! רק לפעמים היה ממריא מעל לגל עוף לבן וחזהו שחור — סנונית־הים.

מצפים בדריכות לשוב האניה

והנה פתאום נצנץ דבר־מה לבן במרחק... מפרש הוא זה או כנף של צפור? אכן ארבה היא זאת! ארבה!
האנשים בחוף החלו להתרוצץ. הנשים פרצו בבכי ים. ראו הילדים ופרצו בבכי ובצעקה אף הם.

והמפרש גדל והלך עצם והלך מרגע לרגע. הארבה נתקרבה עוד ועוד. הנה היא כבר בסמוך לשולי הקרח. כבר רואים את האנשים היושבים על ספסלי הסירות, שחורים ברוח, קפואים מהקור.

עשרות ידים נתמשכו מהחוף — ברצונם לתפוס בכבל המכוסה קרח.

— צאי, אנטונובנה! צא, ניקיטיץ'! בוא, התהממו ואנו כבר נסדר הכל לבדנו!..

יצאו האנשים מהארבה ועלו על הקרח החדש בני־אמו, כשהם גוררים בכבדות את רגליהם המשוכבדות, שכאילו נעשו זרות להם. האנשים נודדו לאטם אל בתיהם, מקום שאין רוח הברזל הדוקרנית מצויה שם. מקום שנשימת תנור מוסק וחם מחכה להם שם.

הנה גם גבריק מהלך יחד עם כולם. אך אין להכירו כלל: צוארו הצמרי של סודרו נתכסה במלילות קרח ומזדקר מתוך מעיל העור כוקנקן שב. גם גבותיו של גבריק הלבין וגם הריסים. כולו התגבן ושח וצועד הוא בכבדות רבה כל כך, כאילו לא בן שמונה-עשרה הוא, אלא בן שמונים ושמונה...

האם התפרצה לקראתו:

— גבריושה! גבריושה!.. — מציצה היא לתוך עיניו, מטופפת על סביביו.

— גבריק! — נצטעק נניה ורץ אחריו.

רץ עד פרשת הדרכים והציץ לאחוריו. האנשים מצטיפים פים שם מסביב לארבה העזובה ועושים משהו; אולם נניה

טולקה פוטעת על הקרח...

אינו יכול לראות מה עושים הללו. נתעכב וניה קימעה מאחר ההולכים, נפנה בחשאי לאחוריו והריהו שוב בחוף. הדייגים כבר אספו את חבלי הארבה ואת יתר מכשירי הדיג, גם העלו על הקרח את הרשתות המשוכבדות. הדיגים לא פירכסו ברשתות — הם רבצו צחורים מהכפור שעליהם, המומים מהקור. ורבה היתה הדגה, כאשר לא היתה במשך כל השנה. על כל חור שברשת — דג. ומהיכן זה באה דגה רבה כל כך? לא היה בכוח האנשים להעלות אותם על החוף.

— פטרוביץ, פטרוביץ! הושיעה-נא! סייע לנו, רחימא!

הסווס מצמץ בשפתיו:

— נו, נו, חביבה!

וטולקה נשמעה לו והחלה פוטעת ועולה על הקרח. החישו האנשים לטעון את הרשת המלאה דגים על המגררת ואצו אל החוף.

על גבי הקרח נשארו רק הסווס וטולקה עם המגררת. זו החליקה בפרסותיה על הקרח, מתחה צוארה על כל פסיעה ופסיעה, כקדה ושחה אל פני הקרח והסיעה את הכבודה. והנה, ברגע שכבר הגיעה בסמוך לחוף וכמעט עלתה על

החצץ שעליו — בקעה ועלתה חריקת-שבר בקרח.

הקרח נתבקע. בבקעים שבין גושי הקרח נראו מים עכוריים זורמים. זרמי המים העכורים הלכו ורבו בין פרצי הקרח. הים המה בקול עמום. הוא געש בכוח רב כל כך, כאילו רצה לפצות את עצמו על כל אותן השעות, שהוכרח לידום בהן מתחת לקרח שכבל אותו.

האנשים שהצליחו לעלות על החוף קפאו מרוב תמהון. וחריקת הקרח וקולות הנפץ גברו והלכו עוד ועוד. הקרח עמד להתפורר, והקרחון הגדול שעליו עמדו הסווס והסיסה עם המגררת נבקעו לשנים. הקרחון הקטן, שהסווס עמדה עליו, נטה מחמת כובדו הצדה וגל עכור, שגח ופרץ מאי-בזה, הצליף על רגליה של טולקה. הנה הנה תמעד הסיסה ותחליק הימה ותמשוך אחריה את המגררת ואת כל מכשירי הדיג שעליה, והמכשירים, הרי לא יסולאו בפו. אין להשיגם. ובלי רשתות ויתר המכשירים גם הדייג — אינו דייג, גם הים לא נחשב למאום.

פטרוביץ היטיב לדעת זאת לא פחות מיתר הדייגים שבמשק. מבלי הוציא הגה מפיו, שלף כהרף-עין את סכיניו מבתי-שקיו וניתק בהעלם אחד את מוסרות הרתמה. הקרחון, שעליו עמדה טולקה, נזרק בכוח הלאה מהקרחון שעליו עמד הסווס עם המגררת.

— כדום! הבו כדום! — נצטווח איבן מישור, כאילו בקולו של מישהו אחר.

בבת-אחת ננעצו כמה אנקולים של ברזל ונאחזו בשולי הקרחון שעליו עמד פטרוביץ.

— בסדר! תפסו!

והאנשים מהחוף משכו והעלו במשיכה אחת על החוף את הקרחון עם האדם אשר עליו ועם המגררת והרשתות. הסווס נשארה בים לבדה.

היא עמדה רכונת ראשה הגדול אל פני הקרחון. רעמתה וזנבה נתפרשו ונתנפנפו ברוח. משום כובד הסווס צנח הקרחון עוד ועוד במים וזרם המים ערם סביבו בתרי קרח שטים ואחר כל חבטה וחבטה היה הקרחון הולך הלוך וחסור, הלוך ומעוט.

ניסו הדייגים להשליך כדום מהחוף וללכוד את הקרחון. אך טולקה נבעתה מהכדום ונתמטטה וכמעט שלא יכלה להחזיק עוד מעמד על הקרח.

— אין דבר! נמשכנה בעניבת-חבל על פני המים. — אמר מישהו.

— כיצד זה נמשכנה?! — השיב מישור ברוגזה. — הרי תישסע בקרח כולה. כיצד זה אפשר?..

השליכו הדייגים שנית את הכדום. היטיבו לקלוע. אך הסווס נתרעדה כולה. החלה פוטחת מרגל לרגל והקרחון מתחת לרגליה נודעו ונתנדנד. הנה הנה ישקע תחתיה וירד מצולות.

ופתאום יצא מבין הקהל ופסע בעוז קדימה אישון קט

ועלה על הקרחון, שנתנדנד בסמוך לחוף, ומשם קפץ אל קרחון אחר, ואל קרחון שלישי... היה זה נניה, וניה איבנוב. — הי, שמע! מה זה אתה? לאן? חוזר, חוזר! — צעקו האנשים על החוף.

נמל הדיג בחוף היס האזובי

— מיד, מיד אחזור. — השיב וניה. הוא נשתופף על גבי הקרח, פישק לרווחה את ידיו הקצרות הנתונות בתוך שרוולי החפת הרחבים, שאמו תפרה לו. ממשקלו המעט לא שקעו הקרחונים הזעירים תחתיו. איש מבוגר לא היה עובר ככה בשום פנים על פני בקעי הקרח השטים. לא היו אלה מחזיקים מעמד תחת כובד גופי והיו שוקעים תהומה. — חזור, חזור! — צעקו אל וניה מהחוף, — גם אתה, גם הסוסה — יחד תאבדו.

אך נניה גם לא הציץ לאחוריו. הוא רץ על פני גישי הקרח המתנדנדים כיצירים חיים; כאן השתופף, כאן תסח ודילג מעל פני הפרצים העכורים. חדלו האנשים לצעוק והסתכלו בניה בנשימה עצורה. הנה ומעד הנערץ, יצנח לתוך מיהקרח הצורבים האלה — וסוף לכל. לא יצליח לעלות ולצוף על פני המים במעיל החפות שלו, שיתפח במים.

אך נניה לא מעד ולא נפל. הוא קפץ על קרחון שצף סמוך לקרחון שעליו עמדה טולקה, נתמתח מעל פני רצועת המים העכורה שהבדילה ביניהם ותפס את טולקה ברסנה. וכאן נצטלה טולקה, נצטלה בקול צהלה עליו ושמת, שקט ומלא הכרת טובה, כאילו זהו מה שהיה דרוש לה. — ראה, הרי מבינה היא! — פלט מישוהו על החוף. וטולקה, כנראה, הבינה באמת, שרוצים לעזור לה. היא נמשכה אל וניה, מתחה את צוארה הארוך משל ביקשה ללחוש דברימה באזנו.

— את, שכמותך! אל תשתובבי, הפסיקי! — גער בה נניה בקול של מפקדים, צרוד ועבה, כאילו היה הוא עצמו הסוס הזקן.

הוא החליק בידו הקפואה על גבי שפתותיה הרכות, טפח קלות על פומתה החומה, וטולקה לא הבחינה ולא הרגישה עכשיו כלל, כיצד נאחזו אונקלותיהם השנונים של הכדומים בקרחון מתחת לרגליה ממש.

— בסדר! תפסנו!

ושני הקרחונים — זה שעליו עמד וניה וזה שעליו עמדה טולקה, מלופדים כאחד, הגיעו אל החוף. — הרי זה בחור כארו! — נתלעלע מרוב שמחה מישור וחיבק את וניה. — מה יש לומר דייג כהלכה!

והנה מה שקרה לסוף עונת הציד של הסתיו. היתה תגיגה לכבוד סיום העונה. באו אל התגיגה אורחים מהעיר, מהמשרד החקלאי ומאיגוד הדייגים, נאמו, לבסוף הכריז יושב-ראש של איגוד הדייגים על מתן פרסים לדייגים המצטיינים.

הילדים היו מסתופפים מסביב על סף מועצת הכפר, בו סודרה התגיגה. הם הציצו איש מעבר לראשו של חברו לראות ולשמוע הכל ולא להחסיר דבר. ופתאום הם שומעים:

— איבן איבנוב, ינוקא...

עבר רחש בין הקהל: „ניה, הראה את עצמך! צא. היכן אתה?“ — ופינו לו דרך.

וניה, אדום כולו, עבר במעבר הצר בין הכסאות והאנשים, וקיבל לתוך ידיו את הדורון: גליון קלף גדול כתוב כולו באותיות זהב — תעודת כבוד.

ובשעה שחזר למקומו, כובש ראשו בקרקע מהתרגשות, רעמו מחיאות-כפים לכבודו מכל העברים.

אף לאחד לא מחאו הפעם כף בהתלהבות כזאת כאשר לו, לינוקא, איבן איבנוב... תירגם מרוסית: ש. יורם

**ברכות נאמנות
לידידינו ולכל
עם ישראל**

וויללי זאנף

פיתוח הספנות והדיג בדניה

אין דנמארק סובל תמעודף כסף, כפי שמראים ברורות המסים הגבוהים למעלה מכל שיעור. אף על פי כן תומכת הממשלה, תוך הסכם עם חברות הספנות, בפיתוח גמרף של הצי המסחרי הדאני. כמעט כל המפלגות בארץ עמדו על הצורך בצי מסחרי גדול ומודרני המסוגל לעמוד בהתחרות. ארץ הרוצה בפיתוח סחרה בעולם — בין שתהיה גדולה או קטנה — מוכרחה לשאוף בראש ובראשונה להרחבת ספנותה.

הרחבת הצי המסחרי הדאני עולה בכסף תועפות — אך אין כסף זה מונח על קרן הצבי, אלא סופו להזרים חזרה לארץ בעתיד לא רחוק ביותר שנים, שלושה ואף עשרת מונים. במלחמת העולם השנייה הפסיד הצי המסחרי הדאני כמחצית נפחו ולכן יש יסוד לדבור על הקמתו מחדש.

כרגע מורכב צי זה מ־600 אניות קיטור ומנוע, בקירוב, שנפחם הכולל מגיע ל־1.5 מיליון טון. מספר זה, המחושב על בסיס בינלאומי, מקיף אניות משא וגוסעים בנות 100 טון ומעלה. אך אם רוצים לקבל תמונה שלמה מן הצי הדאני ה„מפרנס“, יש לצרף אליו עוד מספר אניות אחרות, כמו אניות להעברת רכבות ושוברות־קרח, וכן אניות־משא פרטיות קטנות וספינות־דיג ימיות, אף אם קטנות הן מ־100 טון — כ־150,000 טון גוספים. כלי שיט קטנים מ־20 טון, שמספר רב מהם פעיל ביחוד בדיג החופי, לא הובאו בחשבון.

לפי חשבון זה מגיע הנפח הכללי של הצי המסחרי הדאני ליותר מ־1.5 מיליון טון ומגיע ל־1.65 מיליון טון בקירוב. אם נביא בחשבון, שעם פרוץ מלחמת העולם השנייה הגיע הנפח למיליון טון, ושבתקופת המלחמה אבדו למעלה מ־490,000 טון, מתברר, שארץ קטנה זו הצליחה, תוך 9 שנים, להקים מחדש צי מסחרי של 1,150,000 טון. הישג זה גדול פי כמה, מאחר שבוצע בזמן של מצוקה כספית קשה ביותר ומסים כבדים מאד.

המטרה: 2 מיליון טון

חברות הספנות הדאניות הזמינו במספנות מקומיות וזרות אניות בנפח של כ־600,000 טון. הזמנות אלה יבוצעו תוך 2 — 3 שנים לכל היותר. מאחר שצפויות עוד הזמנות נוספות מצד חברות האניות, לא רחוק הזמן בו יעמוד לרשות דאניה צי מסחרי בן 2 מיליון טון. במידה שנמסרו הזמנות למספנות זרות, היו אלה בעיקר מספנות שוודאיות ואנגליות.

התפתחות רבה תפתיע ודאי חוגים רבים, כי בארצות חוץ רואים בדאניה בראש וראשונה ארץ חקלאית. ואולם בסופו של דבר יש במדינה זו לספנות ולבניית ספינות מסורת עתיקה עוד יותר. מסיבות טבעיות נאלצו תושבי הארץ לנצל תחילה את הים, לפני שיכלו ללמוד את עבודת האדמה. מענין מאד להציץ בהזמנות זו לתוך אולמ־העבודה של המספנות הדאניות, כי שינויים גדולים במבנה הצי המסחרי חלו לא רק מבחינה מספרית, אלא עוד יותר מבחינה טכנית.

המספנות הדאניות בונות עתה כמעט רק אניות־דיזל. רק פה ושם בונים במקרים בודדים אניות־קיטור, בעיקר להובלת פחם. תעשיית האניות הדאנית התפתחה לענף יצוא חשוב. תפוקת המספנות הגיעה עוד ב־1938 ל־200,000 טון בערך, והיא מכניסה למדינה ברציפות סכומים ניכרים במטבע חוץ, כי כ־40% מן האניות הן הזמנות של ארצות חוץ. אמנם, מורגשים כעת בתעשייה זו קשיים מסויימים בהמצאת החומר — אך הזמנות אינן חסרות כל עיקר.

בשביל גורווגיה נבנתה רק זה עתה אניה בעלת כושר קיבול של 23,500 טון — הגדולה ביותר שנבנתה עד כה בדאניה. המספנות הדאניות מעונינות בראש וראשונה לבנות אניות חדישות, למשל אניות מיוחדות להובלת פירות. בניית אניות־מנוע למשאות, בינוניות וקטנות, מטיפוס מודרני, געשתה שדה התמחות של מספנות אחדות, ובכלל נתקבל עקרון לבנות אניות למטרות מיוחדות.

במקביל לתעשית האניות, התפתחה בדאניה גם תעשייה לאספקת מכונות־עזר לאניות, הנותנת תעסוקה לפועלים רבים. מאז תום המלחמה הוקמו בתי־חרושת למכשירים חשמליים לספנות, למכונות ניווט, מצפנים ומכשירים אחרים, וכן בתי־חרושת למחסני מזון ולקירור כל חלל המטען באניה גדולה. הייצור המקומי הוא חשוב ביותר מבחינת מטבע החוץ, כי בעבר מוכרחים היו להקציב ליבוא כל הדברים האלה סכומים גדולים במטבע חוץ, הנחסכים עתה.

חברות הספנות

הצי המסחרי מתחלק בין מספר ניכר חברות ספנות, ולכמה מהן נודעת חשיבות בינלאומית. רבות הן בגודל בינוני ואחרות — קטנות לגמרי. חלק גדול למדי מהצי המסחרי מורכב מאניות בנות 20 שנה ויותר. טיפוס ה„טרָאָמֶפּ“ של אניות בנפח 2,000 — 3,000 טון, שהיו עוד לפני 20 שנה את רוב מגינו של הצי הדאני, נעלם והולך עתה, ואת מקומו תופסות אניות בנפח של 6,000 עד 10,000 טון. כפי שכבר נאמר, גיבנות עתה כמעט רק אניות־דיוול, ותוך שנים מעטות יהיה הצי המסחרי הדאני מורכב מאניות כאלו בלבד. כן עורכים בדאניה, בדומה לארצות אחרות, ניסויים בטורבינות של גאז, אך ניסויים אלה נמצאים בשלב של התחלה, ואין לדעת לפי שעה, אם שיטה חדשה זו תנצח בימים מן הימים את מנוע הדיוול.

טיפוח הדיג בדניה

תוך זמן קצר ביותר הצליח דאניה לפתח דיג, היכול להשתוות לזה של האומות הגדולות ביותר. בראשית המאה עוד נמצא הדיג הדאני בחיתוליו, והתנהל בצורה הפרי־מיטיבית של מאות קודמות. כיום הוא ענף יצוא חשוב ותורם תרומה חשובה לאיוון מאזן המסחר הדאני. החשיבות שמייחסים לו מתבררת מהעובדה, שזה כמה שנים קיים בדאניה מיניסטריון מיוחד לדיג.

והרי כמה מספרים: ב־1920 הגיע שלל הדגה הדאני בסך הכל 65 מיליון ק"ג. ב־1940 הספיק לעלות ל־125 מיליון ק"ג, ואילו ב־1952 הסתכם ב־310 מיליון ק"ג — מזה — 129 ק"ג דגי תעשיה, המשמשים להפקת שמן וקמח דגים. ב־1953 עלה הדיג הדאני, לפי האומדנות, ב־80% נוספים לעומת 1952, ומבחינה כספית מעריכים את שללו לגבי אותה שנה ב־230—240 מיליון קרונות דאניות.

ברי, שהדיג הדאני מתנהל לפי כל כללי המדע והמומחיות. גם הדייגים וגם החוקרים שבחרו להם את מעמקי הים כתחום מחקריהם, מבינים ששינויים באקלים עלולים לגרום שינויים באוכלוסית הדגים. לפיכך עוסקים הם בטיפוח אוכלוסית הדגים בים בדומה לטיפוח שמטפח האיכר את אדמתו. לצורך זה חתמה ממשלת דאניה על הסכמים חשובים עם ארצות אחרות — וככל שהדיג מתפתח יותר, כן גדל הצורך באותו שיתוף־פעולה בינ־לאומי. נוכח גידולה המתמיד של אוכלוסית כדור הארץ נודעת חשיבות ממדרגה ראשונה לדאגה, שהים ישמור על ערכו כמקור לאספקת מזון.

התפתחותו של הדיג הדאני החלה עם בניית נמל־הדיג החשוב בעיר אסביארג בחופו המערבי של יוטלָאָנְד; רק נמל זה איפשר פיתוח הדיג בקנה מידה גדול. מאוחר יותר נבנה עוד נמל־דיג באותו חוף, בהירטסהאלס. בשני נמלים אלה חונה צי הדיג הגדול של דאניה. אך הדיג עצמו שינה את אפיו: הדיג בחופים ובפניורים, אף כי עדיין עוסקים בהם, אינם מהווים עוד חלק חשוב בכלל הדיג הדאני, העיקר הוא עכשיו הדיג הימי.

בדיג זה הושקעו סכומים גדולים — לא רק לבנייתו ולהחזקתו של צי סירות גדול וממונע, אלא גם להקמת מתקנים עצומים, בהם מעבדים את שלל הדגים. להפעלתם של אלה דרושים באופן שוטף סכומים גדולים, שחלקם ניתן בהלוואה על ידי המדינה, בריבית נוחה, כיום נמצאים ליד הנמלים בתי־חרושת לפילא, בתי־קרור גדולים, מפעלי־שימורים ועישון דגים — ואין לשכוח גם את מכונות הקירור הגדולות, בהן מובילים את הדגים לשוקי אירופה.

בעיות היצוא

הבעיות המטרידות את היצוא החקלאי הדאני, מטרידות גם את תעשיית הדגים, כי התחרות היא קשה מאד. התחיקה קובעת כללים מוגדרים לגבי הטיפול בדגים מרגע העלאתם על סיפון הסירה ועד הנחתם על שולחן הקמעונאי. הדייגים מקפידים במילוי ההוראות. כי יודעים הם, שקיום הענף כולו בכך. לאחר המיון היסודי הראשון מנקים מיד את הדגים ושוטפים אותם בקפידה, אחר כך אורזים אותם ומכניסים למתקני קירור, כדי שישארו טריים עד שתגיע הסירה לנמל. כאן בודקים את המטען פקידי מיניסטריון הדיג, בעלי הכשרה מקצועית מיוחדת, ורק לאחר קבלת אישורם — חפשית הסתורה לשיווק בשוק המקומי או ליצוא.

תודות לטיפול קפדני זה, המשמש ערובה לאיכות מעולה, גדל והולך יצוא הדגים של דאניה משנה לשנה, והוא עתה סעיף חשוב מאד בסחר־החוץ שלה. דאניה מספקת כיום דגים ומוצרי דגים לשבעים מדינות ברחבי העולם. לפני יובל שנים לא היה קיים בכלל יצוא דגים מדאניה, וגם השוק המקומי עצמו צרך רק קצת יותר מעשירית תצרוכתו הנוכחית בדגים. רק במועד מאוחר מאד עמדו הדאנים על טעמו הטוב של הדג ועל ערכו התזונתי, ואף על פי כן קטנה צריכת המקומית בדאניה בהשוואה לכלל השלל. הדיג מתרכז, איפוא, ביצוא: מדגי מאכל שנשלו ב־10% החדשים הראשונים של 1953, נשלחו 76% לחוץ־לארץ.

קטרוג מכפנים

בחברת האחרונה של "ים" (מס' י-ק"ח), שבה פורסמו סיכומי הישגיו והועלו הבעיות הכרוכות בהמשך פעולתו של החבל הימי לישראל לפי שנשתקפו בוועידתו האחרונה, לא היה סיפק בידנו להשיב על ההתקפות התמוהות של עורך "הימאי העברי". כי זאת לדעת. ה"עורך" הצעיר הזה, הרואה עצמו כאחד ותיק ומנוסה ומוסמך לפסוק, פתח בהשמצה נטולת-קצוץ ורסן על החבל הימי ועל חלק מעסקניו. יועץ רע הוא הרגזו. לאחרונה יצא הקצף גם על מערכת "ים", על אשר העזו להגיב על העלילות הבזויות (לא הבקורת!) שהעטה על הגהלת "בית יודי ים". והוא מוסיף (על דעת מי?) בדרך הפסולה של הוקעה אישית והוצאת דיבה אשר כל סממני עתון-הרחוב טבועים בהם.

לא נמדוד לו כמידתו. זה שגים שוקד החי"ל, במסירות ויכנא מנות, בדוחק לא ישוער ובהתנדבות, על מילוי יעדו. אין כמונו יודעים את הטעון שיפור ושכלול והרחבה בפעולה. אין כמונו יודעים עד מה דרושה לחי"ל תוספת של פעילים ואמצעים. אך האם הדרך הפסולה שנקט בה ה"עורך" היא הדרך לשיפור ולתיקון? ומה הצדק והצידוק לבחור באחד העסקנים המתנדבים, כדי למלא בו תאוות-ההשמצה, ודרך אגב, לשים ללעג גם את החבל הימי? הקורא ב"ימאי העברי" עשוי להתרשם, שאין החי"ל עושה — כמידת יכולתו הצנועה — לטיפוח הימאות העברית בציבור ובנוער, לקיום המוסד המבורך להדרכה, קורסים, הוראת ימאות ושחיה לאלפי תלמידים בבתי הספר, לפרסום ספרות ימית (לרבות סק"צועית) וכ"ו וכ"ו — וכל מעייניו אינם אלא בעריכת "צשפים מפוארים", כביכול; אף אותו נשף, שבו נעגן ה"עורך" כמוצא שלל רב, לא נערך אלא במאמץ לקרב חוגים חדשים לימאות העברית ולהשיג אמצעים לפעולת החי"ל שמצבו דחוק. אפס באותו גליון עצמו של "הימאי העברי" (עמוד 7) בא תצלום של "נשף ליל קיץ" בקפה "אלדורד" על הר הכרמל. "הנשף היה מוצלח והחברים בילו זמנם בנעימים..." צויין שם.

קשיים לאין שיעור מלווים גם את דרכו של הירחון "ים", הבטאון הראשון והיחיד לימאות הישראלית ולחברי החבל הימי לישראל בארץ ובחור"ל. ודאי, רבות יש לעשות לקידומו וגם הוא — כתבריעת גדולים וותיקים ומשופעים יותר באמצעים טמנו — לא נמלט, לעתים, משיבושים ותקלות. אך שורת האמת מחייבת לציין, כי במשך השנים עשה לא מעט להחדרת תחושת הימאות באלפים ועמד ליטין הימאות העברית (די לציין, למשל, יומתו לרכישת אניות בכספי השילומים, המערכה למען חוק עידוד הדיג ועוד) וגם שימש פה לימאים ולדייגים. הכותבים בו במשך שנים הרבה על בעיות הימאות והספנות, הנמלים והדיג וכ"ו — הלא הם הם העוסי קים בבעיות אלה הלכה למעשה, אנשי מדינה וציבור. ואכן, נצטבר בו רכוש רוחני רב המעשיר את עולם המתשבה הימית הישראלית. יצויין המדור הקבוע לספרות, אשר הטיפורים שפורסמו בו שימשו להוצאת האנתולוגיה המפוארת והיחידה בספרותנו ("מבור סיפורי ים") בארץ ובאפריקה הדרומית. דברי השירה שפורסמו ב"ים" (מקור ותירגום) מצטרפים לקבצים נכבדים. והוא הדין בסידרת מחקר-מקור מיוחדים, כגון על הכנרת, על הדגה במקורות ישראל ועוד ועוד. מדור אחד בירחון: "הימאות בעולם" ניוון, בדרך הטבע, מן העתונות הימית הלוועזית (האם לא כך נוהג "הימאי העברי"? ועליו שוקדים ממיטב המתרגמים בארץ. חלקם של העורך והמערכת בירחון עלום לחלוטין, ואף שמותיהם אינם מתנוססים בשער זבט"אן ובדפיו, בדרך שנוהג "העורך" של "הימאי העברי" הסבור שהוא פוסל במומי זולתו.

אפס, כאמור, לא נמדוד לו ל"עורך" זה במידתו. לא ננתח את הכתיבה אשר בה מלעיט הוא את קוראיו, את רמתה וטיבה,

טעמה ועניינה. לא ננפה את ליקויין ומשגיו, כי תקצר היריעה. נביא בזה, דרך דוגמה, רק מכתב אחד שפורסם בגליון האחרון של "הימאי העברי" ותשובה בצדו ואשר בחרנו בהם באקראי — יקרא הקורא וישפוט.

שמים, בקשו רחמים עלי!...

חברים — כמה שאלות כנות: —

החייב המדור הזה תמיד להיות מלא טרוניות, טענות ומענות בנוסח: "שמים, בקשו רחמים עלי!..." (הערת העורך: שורתו הראשונה של "על השחיטה" — שיר פסימי מאת ביאליק על הפוגרומים ברוסיה, בו כופר הוא במציאותו של אלהים...) האומנם טובבים כל היינו רק על צירם של מטבע חוץ, "סיגריות" והתנגשויות עם הממונים עלינו? — מדוע מציפים החברים את המערכת בעל פה ובכתב במבול של טענות מרירות ומאלצים את העורך לשוות למדור תוכן של מגילת "איכה" — או במקרה הטוב ביותר — רצינות קודרת ומעיקה של "בעיות" על "בעיות"? — זאת שעה שחיינו מלאים קוריוזים, עוללות, הווי, שפע מראות וחוויות! אמנם לא תמיד עליוות — אך לבטח לא כה עגומות תמיד.

בחיכם, חברה, הפסיקו להתאונן ולקונן — ספרו גם על הצד השני של המטבע! העלו חיוך על מכתביכם!... ג. ש. היכן היא נקודת הכובד?!

הערך העורך (של "הימאי העברי" — המעתיק), מכתבו העניגי של הח' ג. ש. לוקה באי דיוק (!) ידוע. יש להקיף ה. דמות הגליון כילו ולא להוטמצם בסקירת מדור זה בלבד, כי במדורים אחרים כותבים החברים ומספרים על ענינים אחרים ובסגנון שונה, והראיה — אין גליון שלא יהיה בו סיפור מסע ובו מתאורות פורענויותיו גם דרך הומור.

ובכלל — מדרך הטבע הוא שאת עיקר ביטויים מרכזים חבריות על הכואב (!) להם. אך אמת היא, כי החברים מעמידים לרשות "הימאי הישראלי", רק חלק קטן מתרשמותיותיהם וחוויותיהם בטבע ובהווי (!). ולא מעטים הטוענים כי אין ב"מגילת איכה" זו משום מיצוי מלא לכל מעשי העוול והקיפוח התובעים תיקון.

כל אניה היא ממלכה בפני עצמה וכל מסע מקפל בתוכו סיפור מעשה משלו, רב אורות וצללים כאחד. אך לדעת את נקודת הכובד של חיי כולכם (!) בעת ובעונה אחת — מאד יקשה חברים!...

לא נאריך, גם לא נעיר ל"שיר הפסימי של ביאליק בו כופר הוא במציאותו של אלהים", אף לא ב"חוויות ובהתרשמותיות בטבע ובהווי". כיצד מפרש ה"עורך"? "לדעת את נקודת הכובד (!) של חיי כולכם בעת ובעונה אחת — מאד יקשה חברים!..." הן סוף סוף "עורך" צעיר הוא. אך שאלות אחדות נשאל את מוכירות איגוד הימאים:

מה טעם, מה צדק, מה תועלת לימאות הישראלית ולמחנה הימאים העברי במסע-ההשמצה של "הימאי העברי" ואת צרכי מי הוא בא לשרת?

האם אין אנו מצווים, כולנו, על מאמצים משותפים לקידום המסרה המשותפת — קידום הימאות וציבור הימאים החלוצי שלנו וטיפוחם — ועל ליכוד מעט היכולת, במלחמה לתיקון ליקויים, העלאת הרמה ועזרה הדדית גם בתחום פעולת התרבות וההסברה? אפשר והועדה המרכזית לפעולת תרבות והסברה, אשר החבל הימי לישראל עתיד להקימה, עשויה לשמש כלי יעיל לריכוז היכולת הצפונה במחנה הימאות והימאים שלנו ומעיליהם הנאמנים — ריכוז קונסטרוקטיבי במקום גניחה עקרה, שאינה מוסיפה בינה וכבוד. זאת הצעתנו ועצתנו הנאמנה. מערכת "ים"

למר יעקב שריר סגן יו"ר הוועד הפועל של החי"ל

במות עליו אחרתו
רבת הפעלים

הגב' פסיה טייבר ז"ל

תנחומין

בית החבל הימי לישראל

לראש השנה

ברכת

הפררציה הציונית
דרום אפריקה

גאות ושפע בים וביבשה
להאדרתה וחיזוקה של מדינת ישראל

המועצה המקומית
עמק חפר

תהא שנת תשט"ו
שנת ליכוד ויצירה

אגודה חקלאית, נהריה

לשוחרי הימאות הישראלית
בכל אתר ואתר
שנה טובה ומבורכת

המועצה המקומית
בית יצחק

לכל פועלי ישראל,
לאזרחי המדינה
ולאחינו בתפוצות,
לנשיא,
לכנסת,

לראש הממשלה ולשריה
לצבא ההגנה לישראל ולנוער
לידידי ההסתדרות בחו"ל

ברכתנו לשנה החדשה

ההסתדרות הכללית של העובדים
העברים בארץ ישראל
הועד הפועל

ברכת
פועלי נמל חיפה

לממשלת ישראל ולצבא ההגנה,
למועצת פועלי חיפה
לועד הפועל של ההסתדרות
ולכל עובדי ויורדי הים
ב א ש ר ה ס ש

שנת ברכה
ושגשוג מדינתנו

מזכירות פועלי נמל חיפה

לחלוצי הימאות הישראלית
המפלסים לנו נתיבה בימים

ברכת

מושב במאבק

ראש עירית חיפה

סגניו וחברי מועצת העיריה

מברכים את

נשיא מדינת ישראל
ראש הממשלה ושריה
חברי הכנסת
צבא ההגנה לישראל
את כל אזרחי חיפה
הצי העברי וימאי ישראל
וכל לחוצי הים וכובשיו
בשנה טובה ומאושרת

ליוררי הים באניות חיל הים וצי הסוחר
ולעובדי הנמלים במולדת,
לכובשי הים הוותיקים והצעירים

ברכת

קבוץ מרחביה

לנותנים
דרך בים

☪

ברכת

בית אורן
בית המרגע

גאות ושפע

בים וביבשה

דהזוקה של

מדינת ישראל

קבוץ עין שמר

לשוחרי הימאות

חזקו ואמצו

קב' מענית

שנה טובה ומבורכת

שנת ביצור המדינה
וביסוס המשק

מאחל

קבוץ גבעת חיים
(הקבוץ המאוחד)

ל. ג ל י ק מ ז

בע"מ

תל-אביב : טלפון 66721 — 4455, ת.ד. 317

חיפה : " 3172, ת.ד. 52

ירושלים : " 3118, ת.ד. 637

חמרי בנין מכל הסוגים

"מסדה" בע"מ

חברה להוצאה והפצה של ספרות
ודברי אמנות

תל-אביב, ירושלים, חיפה,
חדרה, ראשון לציון, הרצליה.

האנציקלופדיה העברית
הופיע כרך ז'

מ ז ו ב ר מ ז בע"מ

תל-אביב ירושלים חיפה

בית מסחר לחמרי בנין
ותעשית תיבות תפו"ז

«במעסף»

ביח"ר לתריסים מתקפלים

גבעת הרצל 121, תל-אביב
טל. 84966, (הסדנה 2)

«הארגז» בע"מ

תעשית עץ ומתכת

טל. 67657, 67531, 67532, ת.ד. 106, תל-אביב

מרכבים לאוטובוסים • אמבולנסים • מרכבי
משא וכלי רכב שונים • רהיטי פלדה ועץ
למשרדים • רהוט וציוד פלדה ועץ עבור בתי
חולים, ספריות ובתי-מסחר • תיבות לאריות
מכל המינים והמידות • הדפסה בצבעים על
עץ • נגרות בנין.

בנק המזרחי בע"מ

משרד ראשי: ירושלים, רחוב המלך ג'ורג' 52,
בית מאיר, טל. 4301, ת.ד. 588

סניף ירושלים: רחוב המלך דוד 16,
ת.ד. 685, טלפון 4374

סניף תל-אביב: רחוב לילינבלום 48,
ת.ד. 309, טלפון 3-4262

כל עסקי בנק בתנאים נוחים

לחיל הים הישראלי, ליורדי הים העבריים,
לעובדים בנמלים ולדייגים בחופי ארצנו

ברכותינו הנאמנות לשנה החדשה

קבוצות וקבוצים

ארז	אשדות יעקב (אחד הקבוצות והקבוצים)
אשדות יעקב (הקבוץ המאוחד)	גבים
גבר עם	עין חרוד
להבות הבשן	(אחד הקבוצות והקבוצים)
מסדה	עין כרמל
מעגן	צאלים
משאבי שדה	רמת השופט
משמר דוד	שדה אליהו
נוה ים	שדות ים
ניר אליהו	שלוחות
עין השלשה	תל-יוסף
	תלמי יפה

מושבים

כפר מל"ל	אודים
מירון	בית שערים
מרחביה	בלפוריה
רגבה	בן-עמי
שדה-אילן -	בני דור
מצפה הגליל	גבעת חן
שדה יעקב	היוגב
שדמות דבורה	כפר בצרון
תמרה - רמת-צבי	כפר ברוך
	כפר חגלה
	כפר חטין

שנת ברכה
לארץ ולתושביה

קבוץ כפר גלעדי

למקדמי הספנות העברית

ברכה

קבוץ דגנים

תחל שנה
וברכותיה
לכל בית
ישראל
ותפוצותיה

ב ר כ ת

"פיניציה"

מפעלי זכוכית א"י בע"מ

בשנת יצירה, בנין ושלום

מ ב ר כ י ם

קב' איל	קב' סרקאי
קב' אפיקים	קב' גבעת השלשה (הקה"מ)
קב' בארי	קב' גבת
קב' בית אורן	קב' געש
קב' בית השטה	

להלוצי הימאות הישראלית המפלטים לנו נתיבה בימים

ב ר כ ת

גבע	גלעד — אבן יבחק אוכברג
גבעת חיים	גנוסר
(איחוד הקבוצים והקבוצות)	גשר הזיו
גל און	דגניה א'
גליל ים	דגניה ב'

ליורדי הים באשר הם שם

ש א ו ב ר כ ה

דפנה	משמרות
הגושרים	יבנה
העוגן	יגור
השרון — רמת דוד	יד מרדכי
זיקים	

תחל שנה וברכותיה
לכל בית ישראל

מושב חרות ב'

לכובשי הים -
בנמלים, באניות ובדיג
מיטב ברכותינו לשנה החדשה

מושב רשפון

שנת בנין ועליה
לביסוס המדינה וקיבוץ גלויות

מושב כפר ויתקין

לכל בית ישראל
שנה טובה

מושב חרות

שנת ברכה ושלוש
לקידומה של מדינת ישראל

מושב צהל

לכל בית ישראל
שנה טובה

מושב צור משה

שנה טובה
שנת שלום והצלחה

מאחלים ללקוחותיהם

מפעלי

„ארטיק” - „קרטיב”

בתי חרושת למוצרי גלידה

פתח תקוה
איזור התעשייה
טל. 71391

בתיים
טל. 50-95
67-95

לשנת תשט"ו
שלוחה ברכה

ליורדי הים, לצבא הגנה לישראל
לציבור הפועלים, לישוב ולגולה

מאת

לשבת המס המרכזית

לחלוצי הים, לכל הישוב ומוסדותיו
ברכה לשנה החדשה

מרכז הקואופרציה ומוסדותיו

תל-אביב, רחוב מקה ישראל 6, טלפון 4698

ליורדי הים באשר הם שם

שאו ברכה

מושב מולדת

שנת לכוד כוחות הבונים
שנת בנין ויצירה

המועצה המקומית, עפולה

לחיל הים הישראלי
ליורדי הים, בחופים
וברחבי הים
והאוקיינוס

ברכת השנה החדשה

הקבוץ הארצי
השומר הצעיר

לחברת „שהס”, לחברת מ. דיזנגוף, מנהלת הנמל
ולטכני אניות, סולל בונה, לאניות העבריות
ועובדיהן, לעובדים בנמל, למ. פ. ח.,
למזכירות עובדי הנמל, לחיל הים
הישראלי ולחבל הימי לישראל,
וכל הפקידים והעובדים
מיטב איחולינו

לשנה החדשה

«עגור»

קואופרטיב לשרות אניות בחיפה בע"מ
חיפה, רחוב הנמל מס' 2
ת.ד. 236 טלפון 66438

שריון בע"מ

סוכנים של חברת ביטוח
אוניון די פריז

מאחלת למבוטחיה
שנה טובה

לכל חברינו, לקוחותינו וידידינו
למוסדות הכספיים והבנקים
ולכל הישוב
שלוחה ברכתנו
הנאמנה

שנת שפע ואושר
שנת קוממיות מדינית
ותקומה כלכלית

הלואה וחסכון חיפה

אגודה הדדית בע"מ

מרדכי אמסלם

חיפה, רח' הנמל 53, טלפון 6051, ת.ד. 610
סוכן אניות ושחרור מכס

מברך את כל לקוחותיו, ידידיו ומכריו
לקראת השנה החדשה

יעקב כספי

סוכן אניות והובלה

חיפה, דרך העצמאות 76, פנת רחוב נתן 1
ת.ד. 27 טלפון 3026

מברך בשנה טובה את יורדי הים הישראליים

דיוני ישראל

טולחיס אחוליס

לשנת עליה, התישבות ובניו
למוסדות המדינה וההסתדרות, לפועלי ישראל
ולכל צבור כובשי הים העבריים

אגוד הדייגים
בישראל

לשוחררי
הימאות
הישראלית

חזקו ואמצו!

כפר אתא
המועצה המקומית

ההסתדרות הכללית
של העובדים העברים בארץ-ישראל

מועצת פועלי חיפה

למנהלת חברת העובדים
למועצת פועלי חיפה
לכל חברי הקופה, הבוזדים
מוסדות, משקים וקואופרטיבים

מאחלים אנו

שנת שלום, בנין,
יצירה וביסוס כלכלי

קופת מלוה וחסכון שתופית
של העובדים בחיפה

סוכנות לאומית לביטוח

בע"מ

דרך העצמאות 47, חיפה, טל. 3841 — 4865, ת.ד. 289

כל ענפי בטוח ע"י חברות ללוידיס לונדון

לממשלת ישראל
לציבור הפועלים בישראל
לפזורי ישראל המתקבצים בארצם
לצבא ההגנה לישראל
לנוער העברי ולדור הצעיר כולו
לתנועה החלוצית ושליחינו ולתנועה
הציונית הסוציאליסטית בתפוצות
לחברי מפלגת פועלי ארץ ישראל
תהא שנת תש"ו

שנת שלום לעולם ולישראל,
שנת ביסוסה הכלכלי והבטחוני
של המדינה,
שנת המשך לקיבוץ גלויות ומזוג,
שנת תנופה חלוצית להפרחת השממה,
להגשמת החזון של עם עובד בן חורין

מרכז מפלגת פועלי ארץ-ישראל

למדינת ישראל ולממשלה
לצה"ל ולחברינו בתוכו,

לצבור הפועלים בארץ ולכל חברי התנועה,
לעם היהודי בתפוצות ולתנועתנו בגולה

לשנת עליה מחודשת,
קליטה מוגברת
והגברת בסחון מדינתנו

**אחוד הקבוצות
והקבוצים**

**מועצת
פועלי תל-אביב-יפו**

ברכת
שנה טובה

לרגל ראש השנה

שלוחה הברכה

לישובי הקיבוץ וחבריו

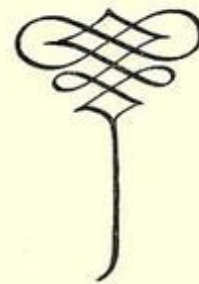
לתנועות הנוער הקשורות עמו

לצבא ההגנה לישראל ולחברינו בתוכו
לצבור הפועלים בארץ, לעם היהודי בתפוצות

להגשמה מהירה של חזון קבוץ הגלויות
להתישבות חלוצית רבתי ברחבי הארץ
לקליטת העליה בהתישבות

ובעבודה יוצרת

להגברת בטחונה ועצמאותה של המדינה

**מזכירות
הקיבוץ המאוחד**

החברה הישראלית
לטרקטורים וציוד בע"מ
תל-אביב - חיפה

מברכים את לקוחותיהם
בברכת שנה טובה

הנהלת
"אוצר מפעלי ים" בע"מ

מברכת את
עובדי נמל תל-אביב-יפו,
באי הנמל ולקוחותיו
בשנה טובה ומבורכת

תהא שנת תשס"ו
שנת האדרת המדינה
ושנת ביצור השלום

מושב
כפר יהושע

להישול הרצון
לגיבוש המאמץ

לגיבוש לבבות
לישוב שממות

ברכת
מרכז קופת-חולים

אמ"פ א בע"מ

תל-אביב, דרך פתח-תקוה 16, טלפון 3228
סניף חיפה, רחוב ביאליק 8, טלפון 67201

המפצים היחידים של:

- מקררים חשמליים דה לוקס "אמקור"
- מקררי ספיגה "אמקור"
- רדיו ורדיו-פטיפונים "אמרון"
- סוכני צמיוני ג'נרל

מיטב ברכותינו לשנה החדשה

בשנת שלום ובנין

מברך

פנסיון אלפרד רוזנבלט,
נהריה

למקדמי הספנות העברית

ב ר כ ה

מושב
כפר יחזקאל

ש נ ה ט ו ב ה

לכל בית ישראל

מושב בית חנניה

למקדמי הספנות העברית.

לכל הישוב

ומוסדותיו

שפע ברכות

מושב הבונים

להלוצי הים,

לכל הישוב

ומוסדותיו

שפע ברכות

המועצה המקומית

נהריה

למר

מ. פלאי

חבר נשיאות החי"ל

ברכה — ליובל הששים

עובדי החבל הימי לישראל

שנת

ביצור המדינה

והכלכלה

מאחל

קיבוץ רוחמה

בשנת

עליה

יצירה

ובנין

מברך

מושב מכמרת

תכלה שנה וקצירותיה

תחל שנה וברכותיה

מושב בית לחם

מיטב

איחולינו

לשנה

החדשה

מושב שרשרת

להנהלת המוסד ולעובדי
החבל הימי לישראל

ברכת שנה טובה

ועד העובדים
והנהלת קופת התגמולין

שנת
יצירה. בנין ושלוס

מושב עין ורד

תהא השנה הבאה עלינו
שנת קבוץ גדויות
וביסוס המדינה

קבוץ רמת יוחנן

שנת היסול הגלויות
ומזוגן בארצנו

סאחל
קבוץ הסוללים

שנת
תנופה חלוצית
להפרחת השממה

המועצה המקומית
יקנעם

למקדמי הספנות העברית

ברכה

מושב כפר הס

לכל אנשי הים הישראליים

באשר הם שם

שלוחות ברכותיני

לשנה החדשה

שנת שלום, עליה, בנין והלוציות

קבוץ מעוז חיים

שנת יצירה ושגשוג
שנת שלום וברכה לכל

מ א ח ל

קבוץ יסעור

לסוללי נתיבה
בימים

ברכת

קבוץ כפר מנחם

לחלוצי הים

מרחיבי גבולות ארצנו

שפע ברכות

קבוץ געתון

עלת

דפוס קואופרטיבי בע"מ, חיפה

גדול בתי הדפוס בצפון הארץ

הדר הכרמל, רחוב הרצל 61, טלפון 2973

משה קפלן

חיפה

רחוב הרצל 76-74, טלפון 4803

שרות ובימו"ם לאופנועים
אופנים וחלקיהם

בית דפוס

«הדר הכרמל»

מ.ת. אשל • חיפה

★

הדר הכרמל, רחוב שפירא 10, טל. 4318

מזן / טחנת קמח חיפה

ת.ד. 686

טלפון 2978

לתשומת לב היבואנים והיצואנים

מרדכי מנו / סוכן וחוכר אניות

רחוב הנמל 53, טלפון 66040 — חיפה

עומד לשרותכם בכל עניני הובלה ימית מהארצות
ולארצות דלקמן:

קפריסין, יון, טורקיה
יוגוסלביה, איטליה וכו'

האחים משולם

סוכני אניות ועמודי מכס

המשרד הראשי: חיפה, ת.ד. 376, טלפון 3772

סניפים: תל-אביב, ת.ד. 1746, טל. 5068; יפו, טל. 5068

באשר לגומי

אנו הכתובת!

בית חרושת לגומי פרנק לוי בע"מ

טל. 3552

ת.ד. 787

חיפה

אסמקר בע"מ

- מחסני קרור
- החסנה ומחסני ערובה
- ביח"ר לקרח

חיפה, רחוב הנמל 14, ת.ד. 1466, טל. 3859

בית דפוס

«אמנות»

חיפה, הדר הכרמל, רחוב סוקולוב 7
טלפון 3812

„צבע“

תעשייה מזרחית
לצבעים בע"מ

חיפה

טלפון 7158

ת.ד. 577

בנק הפועלים

מברך את הישוב
ומוסדותיו

בשנת שלום ובנין

קפת מלוה של הפועל המזרחי בא"י בע"מ

תל-אביב, רחוב אחד העם 108, טלפון 26755
סניפים: ירושלים, רח' הרצל, בית כורי, טל. 5181
נתניה, ככר ציון 26, טל. 321
כפר סבא, רח' השרון, בית הפועל המזרחי,
טל. 268

החון הרשום — 300,000 ל"י
כל עסקי בנק
מחלקה מיוחדת לכל סוגי בטוח

"שרות"

בית מלאכה לתקן אופנועים וחלקיהם

מנחם נוימן

רחוב הרצל 109

חיפה

האחים הימלפרב

חיפה, רחוב הנאמנים 12, טלפון 67336

חמרי בנין

כלי עבודה וברגים

לשוחרי הימאות הישראלית

שנה טובה ומבורכת

המועצה האזורית

סולם-צור

חברה לשרות ימי עתיד בע"מ

קו אירופה ישראל בע"מ
(נוסד 1934)

שרותי משא קבועים
מצפון אירופה ונמלי ים-התיכון

סוכנים מנהלים:

אחים ברנט את בורכרד בע"מ

חיפה, דרך העצמאות 41, ת.ד. 416, טלפונים 4685/6
תל-אביב, שדרות רוטשילד 8, ת.ד. 1794, טל. 5120
ירושלים, רחוב בן-יהודה 1, ת.ד. 424, טלפון 5419

ב. לוריא בע"מ

דרך העצמאות 35, חיפה, טלפון 3539, ת.ד. 1595

חבלים, בדים, חוטים, צרבי
דיג וחקלאות, הספקה לאניות

יעקב ססובר

סוכן מכס ותחבורה

טלפון 3665

חיפה, רחוב המלכים 37

בית דפוס

מ. סוכובולסקי

מיסודו של משה סוכובולסקי ז"ל

חיפה, סמטת עזה 5, טלפון 3882

מחסני ברזל בע"מ

תל-אביב • ירושלים • חיפה

המשרד הראשי:
תל-אביב, רחוב לילינבלום 39
ת.ד. 50 טלפון 5116

*

יבוא ומכירה של ברזל בנין
פסים ופחים מכל הסוגים

ש. ביין ושות' בע"מ

חיפה, רחוב הבנקים 11, ת.ד. 536, טל. 3300
זכוכית לבנינים, רהיטים, מכונות וכו'
מראות, כלים מזכוכית, בקבוקים וכו'.

ח. מייזלר בע"מ

ד פ ו ס
וביחד לקופסאות

חיפה, רחוב המגינים 52, טלפון 3856

אגודת פועלי ההובלה

שעל-יד מועצת פועלי חיפה
חיפה, רחוב הנמל 51, טלפון 3524
מבצעת כל מיני הובלות
חומר בנין ומטען כללי

החסנה א"י בע"מ

- מחסני ערובה ומחסנים פרטיים
- החסנת סחורות
- שחרור ממכס
- הלואות על סחורות

תל-אביב, רחוב מקוה ישראל 3, ת.ד. 2201, טל. 4134

משגי ואמר

משגי זקס

ישר מהיצרן לצרכן

מלניק

ברגים
Whitworth
B. S. F.
S. A. E.
U. S. S.

לוי את ככבי

חיפה, רחוב המגינים 64 פינת עין-דוד
ת.ד. 296 טל. 67292

מפעלי נמליט בע"מ

צנורות מלט לגשרים • השקאה ודרינו'
מרצפות מוזאיקה • מדרגות
רעפים • מוצרי טרום-בטון
המשרד: חיפה, רח' יטו 51, ת.ד. 1435, טלפון 3662
בית-החרושת: מפרץ חיפה, טל. 7126

סוכנות מאוחדת לאניות בע"מ

סוכני אניות

המשרד הראשי
חיפה, רחוב כיאט 1
טל. 66701 / 66702

סניף
טלפון 3672
תל-אביב, ת.ד. 97

„חמת“ בע"מ / מפעלי מתכת

ת. ד. 1944, תל-אביב

שטח התעשייה בחולון (אזור) טל. 9433-9481

ביהח"ר הגדול והחדש לייצור של:

- * מסמרים, מסמרות וחוטי ברזל
- * ארמטורות סניטריות
- ברזים, סוללות לאינסטלציה, שסתומים לבנין ולהשקאה ומחלקת צפוי ניקל כרום.
- * מוצרי פרזול לחלונות ודלתות
- צירים ישרים, כפופים ומתרוממים, פומלים וצירי T, מנעולי לחץ ודליים.
- * מחלקה למבנים ומכשירי עזר לעבודות בנין
- מבני ברזל, מיכלים ודודים, חלונות, דלתות, מעקות, מריצות, יפונקות, כלי עבודה למיניהם לעבודות בנין וציוד תעשיתי.
- * מחלקה לבנין מכונות ועבודות מכניות
- מכונות הרמה והובלה, עגורנים, אליוטורים, קונביורים, סופגי אבק, מאוררים גדולים ומכבשים אקסצנטריים.

ח. מ. ה. בע"מ, ביח"ר לכלי שולחן מניקל כסף בלתי מחליד ונירוסטה

מחסני עצים בע"מ

המשרד הראשי:

רחוב לילינבלום 39, ת. ד. 1772, טלפון 5979

*

עצים ודיקטים
לבנין ולרהיטים

בנק הפועלים בע"מ

נוסד בשנת 1921

תל-אביב

המשרד הראשי רחוב מונטיפיורי 21
משרד רחוב אלנבי 126

סניפים

צפון תל-אביב, יפו, קרית-שלום, חולון,
בת-ים, בית דגון, רמלה, לוד, באר-שבע
כל עסקי בנק בתנאים נוחים
קשרים בנקאיים ענפים בחו"ל
העברות וגוכינא בכל חלקי הארץ באמצעות
הסניפים וקופות המלווה של העובדים
שברחבי הארץ.

חברה ארץ-ישראלית לתעשיית קפיצים בע"מ

מייצרת כל מיני קפיצי רפוד
קפיצים טכניים למכונות
לתעשייה וחקלאות

ביהח"ר: רמת-גן, רחוב המבדיל 5, טלפון 71319

המשרד: תל-אביב, רחוב זבולון 38, טלפון 84957

«רמט» בע"מ

חברה קבלנית להנדסה, סלילה ובנין

תל-אביב, רחוב לבונטין 7-9, טלפון 4898

מוציאה לפועל:

- עבודות בנין מכל הסוגים
- עבודות צבוריות, שכונים
- בתים משותפים, ביוב
- כבישים, גשרים וכו'.

„שילוב“

אגודה שתופית למפעלים כלכליים של
אגודות הצרכנים במושבות בע"מ

מספק לאגודות-צרכנים במושבות ובישובי
העולים החדשים בדרום ובנגב: מכולת,
אספקה ללול ולרפת, חמרי בנין

חברה בת — „המניב“ בע"מ
„המשביר לעולה“ תל-אביב —
מיסודו של המשביר המרכזי „שילוב“

המשרדים והמחסנים
בתל-אביב, שכונת אביר-כביר, בית שתופי
„שכונת יצחק“ טלפון 80162

לחלוצי הים, לכל הישוב ומוסדותיו
ש פ ע ב ר כ ו ת

שיכון - אזרחי בע"מ

מיסודו של המפדה האזרחי בישראל

תל-אביב, שד' רוטשילד 28א, טלפון 62348, 66391

„הבונה“

חברה קבלנית לבנין של הפועל המזרחי
מוציא לפועל עבודות בנין צבוריות ופרטיות
בעיר ובכפר

המשרד הראשי:
תל-אביב, רחוב אחד העם 35, טלפון 62874

סניפים:
ירושלים, רחוב בן יהודה 3, טלפון 4015
חיפה, רחוב החלוץ 29, טלפון 2213
רחובות, רחוב הרצל 194, טלפון 269
נתניה, בית הפועל המזרחי, טלפון 218

נמסר לדפוס ובקרוב יופיע

בהוצאת מ. ניומן

להנות אחזו בבית ישראל

מאת א. ש. שטיין

רומן היסטורי וחלקיו שלושה:
א. חידת הקמיעות (פולמוס עמדין-אייבשיץ)
ב. דודאי צבי (אהבתו של שבתי צבי ואכזבתו)
ג. נקמת מרעים (תועבת פראנק)

עוד להשיג מספרי המחבר:

- 1) החבר ארתור — הוצאת מ. ניומן
- 2) עלים טרופים ברוח — הוצ' „עם עובד“
- 3) אהבה בצל הצלב — הוצאת ע"ן

בנק ישראלי לתעשייה בע"מ

תל-אביב, רחוב מונטיפיורי 13,
טלפונים: 13-12-4311, ת. ד. 2297
חיפה, רחוב הנאמנים 8

כל עסקי בנק של בעלי תעשייה,
חלואות, נכיון שמרות, אשראים
דוקומנטריים בתנאים נוחים

מחלקה מיוחדת לעניני ביטוח תעשייתי

החברה לחוטי-חשמל
בישראל בע"מ

The Electric Wire Co.
of Israel Ltd.

חיפה, ת. ד. 443 טל. 7191-2

«הזרע»
אגודה שתופית לגידול
ולתפקת זרעים בע"מ

זרעי ירקות מכל המינים.
זרעי פלחה ומפפוא מבוררים

דרשו את הזרעים שלנו רק
באריזה אוריגינלית חתומה

הספקה לבתי המסחר על ידי:
המשביר המרכזי בע"מ
המשביר זרעים

חיפה, טל. 4271, 3767, ת. ד. 1565

מ. ו. ברמן

תל-אביב, רחוב נחמני 36

קבלנים לעבודות בנין
ולסלילת כבישים

ברכת שנה טובה
לכל בית ישראל

משרד להובלה, אושה

חברת נסיעות בע"מ

כרטיסי נסיעה
לאירונים
אניות ורכבות

משלוח ימי * מטען אירי
כל סוגי בטוח * טיולים

טל. 67551

רחוב לילינבלום 42, תל-אביב, מברקים: תבל

מרכז

„הפועל“

בישראל

הלואה וחסכון

יפו - תל-אביב

אגודה הדדית בע"מ

תל-אביב, רחוב הרצל 21, ת.ד. 151, טלפונים 2-3-6051

סניפים:

שדרות קק"ל 47 פנת דיונגוף, טלפון 23673
רחוב לוינסקי 63, טלפון 66596
רחוב אבן-גבירול 58, טלפון 23940
יד אליהו, רחוב לה-גרדיה 23, טלפון 4278
הדר-יוסף, שכונת עמידר
יפו, רחוב תרשיש 3 (בוסטרוס), טלפון 80138

כספות (סניפים) להשכיר

כספות שדרות קק"ל

פינת דיונגוף

קרדיט גומלין

אגודה הדדית בע"מ (נוסד בשנת 1926)

תל-אביב, רחוב הרצל 14, פינת רחוב לילינבלום

ת.ד. 128 טל. 5137

כל עסקי בנקים קואופרטיביים

בתנאים נוחים

א. סברנסקי

ביח-ר לקונסטרוקציות ברזל

וכל מיני עבודות מתכת

רחוב נצרת מול תחנת הכח הישנה

חיפה טל. 4797

ג'ית מסחר תבואות, זרעים ומסבוא

אפרים קרסניצקי

רחוב הנמל 51, חיפה, טלפון 3562

חברת המהנדס

אגודה שיתופית של ארכיטקטים,

מהנדסים ומתכנני ערים בחיפה בע"מ

חיפה, רחוב ירושלים 2, ת.ד. 5140, טלפון 2505

«חריש» חברה קואופרטיבית חקלאית בע"מ

החברה הארצית לעבודות עפר בישראל

מוציאה לפועל עבודות סקול, חרישים, נקוז, תעלות השקאה, בונה מעפר מקוי מים וברכות דגים. יישור שטחים לשכוננים, פלוס דרכים לכבישים, בנין סוללות למסילות ברזל, לכל סוגי קרקע ובכל שטחי הארץ, בציווד חדיש של מחפרים, טרקטורים, דחפורים וסקרייפרים אוטו-מטיים מהגדולים והחדישים ביותר.

תל-אביב, רח' לבונטין 30, טלפון 3122, מחסו: 67011

סניף חיפה, רחוב המגינים 35

כרמית בע"מ / תעשייה חימית

סכון רך ופבון נוזל בשביל אניות

חיפה ת.ד. 282 טל. 7228

יעקב גרבליך

חיפה, רחוב מיכאל 2

בימ"ל לתיקון מכוונות כביסה

כלי מטבח ובית

אלווה מפעלי הנדסה בע"מ

ביהח"ר: תל-אביב, רחוב הגר"א 15, טלפון 66174

המשרדים: תל-אביב, בית הדר, טל. 4892, 67115

מפעלי המעלות המאוחדים

של אלווטור בע"מ - אלקטרא בע"מ

צבי אריסון

סוכן אניות ובתי חרושת

חיפה, רחוב הנמל 47, ת.ד. 1276, טלפון 2240

המשביר המרכזי

חברה קואופרטיבית להספקה של
העובדים העברים בארץ-ישראל
בע"מ

תל-אביב
ח.י.פ.ה
ירושלים

*

המוסד המרכזי להספקה של
התנועה הקואופרטיבית בישראל

קרור "ארז"

חברה להספקת צרכי השמל
קרור והנדסה בע"מ חיפה

המשרד הראשי: שער פלמר 4
בית מלאכה לקרור, רח' שבתאי לוי 16
טלפונים: 4004, 6239

• שרות למתקני קרור באניות •

קנית ומכירת צמיגים בכל הגדלים

משה פירסט

תקונים תקרים (פנצ'רים), וולקניזציה
ומוצרי גומי שונים
חיפה, רחוב זבולון 2

מרפדיה מודרנית משה היימר

הרצל 45, חיפה

מקבל כל מיני תיקונים וגם קישוטי בית. טל. 66784

קואופרטיב הנמל החדש בע"מ הובלת משא

חיפה, רחוב הנמל 45, 59, טלפון 3829, 66958

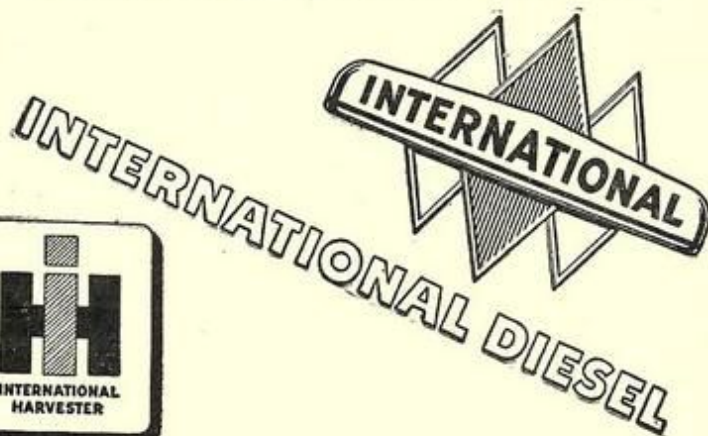

"נחשון" בע"מ

החברה המרכזית
לדיג במים עמוקים
של חברת העובדים

חיפה, ת.ד. 550, טלפון 4734, 2814

חברה להנדסה חקלאית לישראל בע"מ

חיפה: בנין אגריפס, רח' הנמל 48, ת.ד. 306
תל-אביב: רחוב לילינבלום 31, ת.ד. 1749
טל. 4613, 4986
טלפון 5243

תנובה

המכליר הראשי
להספקת
תוצרת חקלאית
בארץ

„ ל י ם ”

חברה לאספקה לאניות

מחסני ערובה בשטח נמל חיפה

★

סוכנים יחידים של סוקוני-וקואום

★

לשמני סיכה ימיים

★

חיפה, בנין המשביר, שער פלמר 2

ת.ד. 1312 טל. 4, 4271-2255

תל-אביב, רחוב חבר הלאומים 3

ת.ד. 130 טלפון 6-6011

**החברה המזרחית
למחסני ערובה בע"מ**

**LEVANT BONDED
WAREHOUSE CO. LTD.**

מחסני ערובה ומחסנים הפשיים

שחרור סחורות והובלה

חיפה • תל-אביב • יפו

**נ. פלדמן ובנו
בע"מ**

תל-אביב
רחוב הגליל 9
טל. 62571

חיפה
רחוב העצמאות 57
טל. 2522, 66945

★

• מכונות ומכשירים לחקלאות •

«החקלאית»

אגודה הדדית לביטוח ושרותים וטרינריים למקנה
בישראל בע"מ

חיפה, רחוב יפו 156 (בסיבוב לבת גלים)
טלפונים: 3062, 3486 ת.ד. 4219

**חברת החמצן לישראל
האחים מילר**

ביח"ר לחמצן אצטלן ומטליוזציה

טל. 7215

בבית החרושת

טל. 3295

המשרד

חיפה, ת.ד. 290

ש. פרידמן ושות'

שחרור, רשום,

★

משלוח סחורות וקומיסיון

★

סוכני מכס מורשים

★

אקספרטים מוסמכים לחמרי בנין

★

חיפה, רחוב העצמאות 37, חדרים 31-30

טל. 6959 — 6367

ת.ד. 1716

„הימה“

המפעלים הישראליים
למספנות והנדסה בע"מ

בתי מלאכה ויציקה
קבלנים לעבודות הצי והממשלה
כל סוגי תקון אניות
בנית סירות וספינות מפלדה

המשרד: דרך העצמאות 9, טל. 66551, ת. ד. 1951
בתי מלאכה: מפרץ חיפה, אזור התעשייה, טל. 7186

אהרון רוזנפלד

סוכן אניות

עומד לשרות הקהל המסחרי בכל
עניני הובלה ימית

חיפה — ת. ד. 74 — טלפון 4241/2

סניפים:

תל-אביב-יפו — טלפון 23157, ת. ד. 305
ירושלים — טלפון 3451, ת. ד. 1357

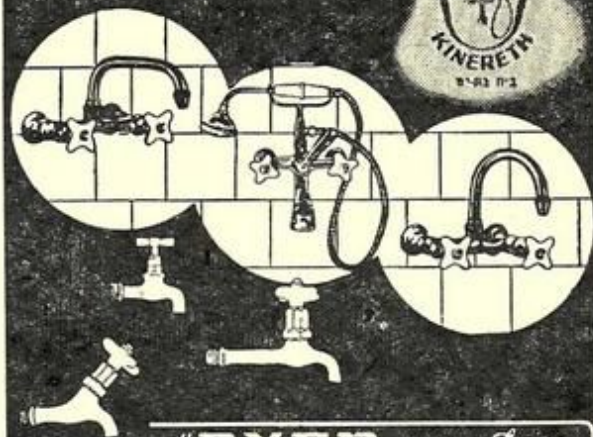
תהא תשט"ו

שנת בנין, יצוא וקדום
העצמאות הכלכלית

מפעלי מלט פורטלנד בע"מ
„נשר“ בע"מ

SOLE DISTRIBUTOR „METAM“
5/7 HAGRA ST. TEL 4027 TEL AVIV

תוצרת משוכחת

המפץ היחידי: „מתאם“
חמסי תוצרת א' מחמכת ת.א. רח הגורא 5-7 טל 4027

כל ענפי הביטוח

הפנה

חברת הביטוח הגדולה בישראל

המשרד הראשי: תנ' אביב, רח' לילינבלום 44

אחים גולדשטיין

חברה לשיכון ופיתוח בע"מ

החברה בונה ומוכרת דירות,
חנויות ומשרדים בבתיים משותפים
ובונה שיכונים עממיים

לחברה בתי תעשייה לעבודות
הנגרות, המסגרות, המרצפות וכ"ו
רמת-גן, רח' ביאליק 45 — טלפון 72261

מ. זילברשטיין

חיפה, רח' קיבוץ גלויות (עירק) 64
עבודות השמל
ליפופים שונים
תקוני מקררים השמלויים

יעקב אבידן

חיפה, רחוב ח' גולני (חג'אז) מס. 31
עבודות הרטות מדויקות,
ומכלטים, כיצוד ותקונים
לשביעת רצון מלאה

דרשו

משחת נעלים המפורסמת בעולם

Eg Gü

להשיג:

בשופררות • קופסאות • וצינצנות

יוליוס יעקב

רח' הנמל 31, חיפה
רפד ורצען

המחלבות המאוחדות בע"מ רמת-גן

- חלב טרי לשתייה
- שמנת מפוסטרת בכוסות
- לבניה
- גבינות קשות, רכות ומלוחות
- גבינה
- דיאטטית רכה
- גבינה שמנה וכחושה

כל התוצרת עוברת תהליך של פסטור
מכונות חדישות ומשוכללות
בקרת והשגחה קפדנית
לטהרת ההיגיינה

CHAMPION

אורך ימים
לחסכון
לבטחון

משה קרסו ובניו בע"מ

רחוב החשמל 18/20 תל-אביב, טלפון 4723

יוחננוף תעשייה ומסחר בע"מ

ומפעליהם

תעשיות משי דלפינר בע"מ
כרמיל מפעלי צביעה לטקסטיל בע"מ
חנויות דלפינר — יוחננוף בע"מ
לכל מכרינו, ידידנו ולאלו שעומדים אתנו
בקשרי מסחר בארץ ובחוץ לארץ ולכל הישוב כולו
ברכת שנה טובה

בשנת ברכה ובנין

מברך

המושב
בפר-חיים

ל ש ו ח ר י
ה י מ א ו ת
ה י ש ר א ל י ת
בכל אתר ואתר

שנה טובה ומבורכת

תעשית «אבן וסיד»

חיפה • ירושלים • תל-אביב

שנת תנופה חלוצית
להפרחת השממה

מושב נהלל

„ ש ל ב ”

הקואופרטיב המאוחד להובלת משאות			
תל-אביב	יפו	חיפה	ירושלים
טל. 3986	טל. 80834	טל. 4394/6	טל. 3026
4618, 4641			

פתח-תקה	רחובות	טבריה	באר-שבע
טל. 231	טל. 232	טל. 221	טל. 33

מברך

את מדינת ישראל ומוסדותיה, צבא ההגנה לישראל,
מוסדות ההסתדרות, מרכז הקואופרציה,
את צבור הפועלים, נותני עבודה
והספקים, את החברים
והעובדים ומשפחותיהם.

בשנת שלום וביטוס מדינתנו

בברכת שנה טובה

מברך

המושב בפר ירידיה

לשבת הספנות הישראלית

מכרבת

בשנה טובה ומוצלחת

אנכ הבריה בארץ

את הצי הישראלי

וימאי ישראל

באשר הם שם

סולל בונה

בע"מ

המרכז הקבלני של הסתדרות הכללית
של העובדים העברים בישראל

קבלנים לבנין, סלילת כבישים, שכונים,
עבודות נמל ועבודות צבוריות אחרות.

לקראת שנת תש"ז

דרוכים כוחנו ויכלתנו

לחדוש ערכי היסוד של משק הפועלים
לטפוח הייצור הלאומי והרחבתו
לקדום עצמאותנו הכלכלית.

שנת שלום, בנין,

יצירה וביסוס כלכלי

מאחל

מושב ויינגט

למקדמי הספנות

ברכה

ועד המושב גבע הכרמל

לחלוצי הים

לכל הישוב ומוסדותיו

שפע ברכות

ברכת שנה טובה

מאת

ועד עובדי „עלית“

קופת מלוה, נהריה

« צ י ר ן »
חברה לבטוח בע"מ

מאחלת שנת טובה ומבורכת
ל כ ל מ ב ו ט ח י ה

ה מ ש ר ד ה ר א ש י : ר ח ו ב א ל נ ב י 120 תל-אביב
ת. ד. 1425 טל. 4671
ס נ י פ י ם : י ר ו ש ל י ם ו ח י פ ה

חברת החשמל
לארץ-ישראל
מאחלת לתושבי ישראל
שנה טובה

לחברים, לעובדים ובני משפחותיהם
ברכת שנה טובה
שנת בנין ויצירה

מקואופרטיב „דחפר“ בע"מ

לחלוצי הימאות הישראלית
המפלטים לנו נתיבה בימים

ברכת
ל. גליקמן בע"מ
ח י פ ה

חיפה, רחוב המגינים 52, טל. 3172

קופת מלוה וחסכון
שתופית של העובדים

ברמת-גן והסביבה בע"מ

מברכת את לקוחותיה ואת הישוב כולו

ב ש נ ה ט ו ב ה

לשנת תשט"ו
שלוחה ברכה

ליורדי הים
ולישוב כולו

מאת
מושב כפר פינס

שנת בנין ויצירה
שנת לכוד כוחות הבונים

כבר	לביא
כפר גליקסון	לוחמי הגיטאות
כפר הנשיא	מגידו
כפר מנחם	מנרה — גליליים
כפר סולד	

תהא שנת תשט"ו
שנת לבוד ויצירה

מעברות	נתיב העליה
מעגן מיכאל	עמיר
מעין צבי	עין החורש
מעלה החמשה	עין המפרץ
נצר	

שנת בנין ועליה
לביסוס המדינה וקבוץ גלויות

עין החורש	שובל
עיינות	שמיר
עיינות — רמת דוד	שער הגולן
קדמה	שער העמקים
קרית ענבים	שריד
ראש הנקרה	

חברה קבלנית לבנין

צבי סבירסקי ושות' בע"מ

המשרד; רמת-גן, רחוב ארלוזורוב 10, פנת המעגל

מקורות חברת מים בע"מ

חברת המים הלאומית בישראל

*

מזכרת

את כל צרכניה ועובדיה

בברכת שנה טובה

*

המשרד הראשי:

תל-אביב, רחוב הנגב 11, ת.ד. 2704, טל. 67445-8